

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Simona Otevřelová

Online program pro dívčí skautskou družinu v době pandemie Covid-19

Olomouc 2021

vedoucí práce Mgr. Pavla Vyhnálková, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji tímto, že jsem zadanou bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla v seznamu zdrojů veškerou použitou literaturu a další zdroje.

V Olomouci dne _____

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala Mgr. Pavle Vyhnálkové, Ph.D., za její cenné rady a trpělivost. Velké díky také patří všem vedoucím, které mě podporovaly, a dětem, které mi poskytnuly zpětné vazby.

Obsah

ÚVOD	6
1 SKAUTSKÁ ORGANIZACE	7
1.1 Historie světového skautingu	7
1.2 Historie českého skautingu.....	9
1.3 Skautská symbolika.....	11
2 ZÁKLADNÍ MYŠLENKY SKAUTINGU	14
2.1 Poslání, cíle a principy skautingu.....	14
2.2 Skautská výchovná metoda	15
2.3 Výchovný program.....	18
3 DIDAKTICKÁHLEDISKA TVORBY PROGRAMU	21
3.1 Výchovně vzdělávací cíle.....	21
3.2 Obsah výchovy	23
3.3 Metody výuky	23
3.4 Účastníci výchovného procesu.....	25
3.5 Komunikační platformy	27
4 ONLINE PROGRAM PRO SKAUTKY	29
4.1 První část – jaro 2020.....	29
4.1.1 Výzva – Herbář	33
4.1.2 Výzva – Pečujeme o své okolí.....	34
4.2 Druhá část – podzim/zima 2020.....	35
4.2.1 Člověče nezlob se	38
4.2.2 Online pečení	40
4.3 Třetí část – zima/jaro 2021	42
4.3.1 Online schůzka –Zdravověda.....	43
4.3.2 Online schůzka – Zákon a slib.....	45
4.4 Hodnocení online programu.....	47

ZÁVĚR	48
Seznam zdrojů.....	49
Seznam zkratk	52
Seznam příloh	53

ÚVOD

Původním záměrem mojí bakalářské práce mělo být vytvoření ročního plánu dívčí skautské družiny, který bych v průběhu roku aplikovala. Vzhledem k situaci s pandemií covidu-19 a následným zrušením skautských schůzek jsem byla nucena moji práci přizpůsobit situaci.

Jako skautská organizace jsme se vypořádali se zákazem činnosti stejně dobře jako jiné organizace tohoto typu. Přešli jsme také na online program a zde vzniknul nápad popsat ho v mé bakalářské práci. Dle mého názoru je to něco úplně nového, protože situace, ve které bylo nutností komunikovat s dětmi pouze pomocí online komunikačních prostředků, tu ještě nebyla. Proto mi přišlo zajímavé zpracovat koncept online programu, který by mohl posloužit jako inspirace nebo připomínka dalším lidem na tyto časy.

Hlavním cílem mojí bakalářské práce je didakticky zpracovat online program našeho oddílu skautek z Moravské Třebové a následně jej zhodnotit. Chci tak náš program nabídnout k nahlédnutí i ostatním skautům i neskautům, protože si myslím, že jsem na něm jak já, tak všichni, kdo se na něm podíleli, odvedli velký kus práce. Tato práce má být také prostředkem vyjádření toho, jak i přes těžké časy jsou lidé schopni vymyslet zajímavé věci.

V teoretické části se budeme zabývat skautskou historií, která je podstatným bodem pro pochopení skautské organizace, jak ji známe dnes. Následně představíme symboly, které jsou pro skaut charakteristické, a popíšeme pilíře, na kterých je celá myšlenka skautingu postavena. V této části musíme také zmínit východiska pro tvorbu programu, ta vysvětlíme v kapitole, která se bude zabývat didaktikou.

V praktické části se zaměříme na tři části, ze kterých se online program pro moji skautskou družinu skládal, rámcově je popíšeme a následně rozpracujeme několik dílčích výzev a setkání podrobněji. Nedílnou součástí je hodnocení online programu, a to jak z pohledu mého jako družinové vedoucí, tak z pohledu samotných účastníků, tedy skautek.

Hlavním zdrojem informací pro tuto práci byly především internetové stránky skautské organizace, na kterých jsou ve formě PDF všechny brožury a potřebné dokumenty. Dále jsem také čerpala hlavně z didaktické a psychologické literatury.

1 SKAUTSKÁ ORGANIZACE

V této kapitole se budeme věnovat samotným počátkům skautingu a jeho vývoji, jak ve světě, tak u nás. Popíšeme události, osobnosti i díla, která ovlivnila skauting, jaký ho známe dnes, což je pro moji práci stěžejní. Zároveň představíme symboly, které jsou pro skauting charakteristické.

1.1 Historie světového skautingu

O samotné historii skautingu není napsáno mnoho publikací. Proto jsem se rozhodla použít především knihu Skautské století od Romana Šantory a kolektivu, vydanou v roce 2012, která je dle mého názoru nejobsáhlejší a nejpřehlednější. Tuto knihu doplním informacemi ze skautské příručky Historie skautingu, kterou vydal Karel Lešanovský a Václav Nosek s kolektivem Historické komise při ÚRJ v roce 1999.

Pokud chceme mluvit o historii skautingu, tak musíme jít mnohem dál než posledních sto let. O počátcích myšlenek, ze kterých skauting také čerpal, se dozvídáme už ve starém Řecku s pojmem kalokaghatia. V jiném vývojovém období si skauti našli zase jiný vzor, patrona všech skautů svatého Jiří, jako symbol rytířských ideálů a boje za vše dobré. V souvislosti s tábořením bychom měli zmínit tzv. „Otce táboření“, kterým je Johann Bernhard Basedow, který jako první uspořádal něco, co se v té době nejvíce přiblížilo táborům, jaké známe dnes (Šantora et al., 2012, s. 14).

Za přímé zakladatele světového skautingu jsou považováni především Ernest Thompson Seton a Robert Baden-Powell. Těm také bude věnována tato kapitola (Šantora et al., 2012, s. 14).

Začneme člověkem, který se zásadně podílel na vývoji amerického skautingu a tím je Ernest Thompson Seton. Tento člověk proslul tím, že v malém městečku Cos Cob koupil farmu s lesem, na které postavil chatu. Místní mládež mu v tomto ale naproti moc nešla. I přesto se rozhodnul pozvat je k sobě na víkend. Chlapci si směli přinést jen deky. Vše ostatní pro ně měl Ernest připravené. Chlapců dorazilo kolem čtyřiceti a zde se začaly psát první řádky historie dnes již známé celosvětové organizace. Často dlouho do noci rozpravovali o indiánských kmenech a jejich tradicích, až se Setonovi povedlo vnuknout chlapcům myšlenku takový kmen napodobit. Chlapci byli do myšlenky natolik zapálení, že si ihned vybrali nejsilnějšího z nich jako náčelníka a určili si i další funkce. Ernesta určili ošetřovatelem neboli medicinmanem. Pro jejich „kmen“ sepsal zákoník a stanovy, ve kterých se objevila slova jako odvaha, čest, laskavost a samostatnost. Pro tento kmen také vymyslel

své rituály, mezi které patřilo i udělování orlích per, která převzal i český skauting a tuto výzvu používá pro starší skauty dodnes. V roce 1902 došlo k založení nového hnutí mládeže „WoodcraftIndians“ a byl uspořádán první tábor. Vydal také příručku s názvem Svitek březové kůry, která byla určena především pro členy hnutí, ale postupně se ní inspirovali všichni zakladatelé skautingu po celém světě. Do češtiny byla přeložena v roce 1970 a můžete ji najít pod názvem Kniha lesní moudrosti (Šantora et al., 2012, s. 14-15).

O 4 roky později se v Londýně sešel s Robertem Badenem – Powellem, aby pohovořili o jeho způsobu výchovy mládeže a porovnali ho s novým programem od Powella - skautingem. Přestože se Baden – Powell nakonec rozhodnul jít jinou cestou, tak některé myšlenky woodcraftu přenesl i do svého programu (Šantora et al., 2012, s. 15).

Další významná osobnost pro světový skauting je bezesporu Robert Baden – Powell. Tento muž byl především důstojník v britské armádě, který v roce 1899 napsal příručku Aids to Scouting, která měla sloužit pro výcvik nových vojáků a průzkumníků. Nejvýznamnější pro tento vývoj byla válka mezi britskými vojsky a Búry na jihu Afriky. V průběhu této války dokázal Baden vycvičit jednotku, kterou vedl jeden z jejich vrstevníků. Právě tady se Baden – Powell rozhodnul, že by chtěl věnovat více času práci s mládeží (Šantora et al., 2012, s. 15).

Jeho příručku začaly využívat děti v Británii a začaly si podle ní hrát, což se Badenovi nelíbilo. Chtěl, aby chlapci byli vychováni pro mír, a aby z nich byli zodpovědní a dobří lidé, což tato příručka nesplňovala. Proto se také rozhodnul ji přepracovat. Když se tak stalo, rozhodl se tuto příručku poskytnout chlapecké organizaci Boys' Brigade. Ta ji ale odmítla. A to bylo důvodem, proč se Baden – Powell rozhodnul vyzkoušet ji sám a uspořádal historicky první skautský tábor, v roce 1907 na ostrově Brownsea. Zde se Badenovi povedlo aplikovat některé prvky skautingu, které se objevují dodnes. Mezi tyto prvky patří například rozdělení do družin, přidělování barev a názvů družin. Na tomto táboře poprvé zazněl chorál „Engonyama“, který i dnes zpívají absolventi lesních škol (Šantora et al., 2012, s. 16).

Šantora et al. (2012, str. 16) ve svojí knize uvedl, že „*táborem na Brownsea se začaly psát dějiny skautingu.*“

Z příručky pro výchovu kadetů převzal cíle a předělal je na prostředky v příručce nové. Vytvořil příručku, ve které se chlapci formou hry nevědomky učili. Tato příručka začala vycházet v lednu roku 1908 pod názvem ScoutingforBoys. V lednu 1908 se v Londýně konala přednáška, která vygradovala zrodem Skautské organizace – Boy Scout. Jejich znakem se stala lilie doplněna kompasovou střílkou. Pro větší pocit sounáležitosti začali nosit kroj

a podávali si levou ruku na znamení bratrství (obojí se dodnes užívá v českém skautingu). Vytvořili si také vlastní pozdrav, tři vztyčené prsty na znamení tří bodů skautského slibu a skrčený palec opřený o malíček jako znamení, že silnější chrání slabšího(Šantora et al.,2012, s. 16).

Skauting se rychle rozmáhal po celém světě. V roce 1910 byl založen také dívčí skauting ve kterém se prosadila především Agnes – sestra Badena – Powella a také jeho pozdější žena Olave (Šantora et al., 2012, s. 17).

Baden – Powell odešel do důchodu v roce 1910, ale s pověřením krále se věnoval výchově mládeže až do své smrti roku 1941. Touto dobou na světě bylo více než tři miliony skautů(Šantora et al., 2012, s. 17).

1.2 Historie českého skautingu

Počátky českého skautingu jsou nejčastěji spojovány se jménem Antonína Benjamína Svojsíka, který působil jako středoškolský profesor tělesné výchovy v Praze. Jeho největší záliba v putování po světě ho dovedla k tomu, aby se 30. června roku 1911 vydal na cestu do Anglie, aby zde poznal místní skauty. Po návratu se okamžitě přesunul na myslivnu v Orlovech, která je dodnes významným místem setkávání skautů a pořádají se zde různé vzdělávací kurzy. On sám zde zpracovával dojmy ze setkání s Badenem – Powellem. Zde také přečetl a za pomoci svého švagra přeložil knihu *Scoutingforboys*. Se souhlasem Badena – Powella knihu přepsal do češtiny a přizpůsobil ji aktuální situaci v českých zemích. Přidal také několik myšlenek od Setona (Šantora et al., 2012, s. 18).

V květnu roku 1912 vyšly poprvé v tištěné podobě *Základy junáctví*. Poprvé tu byla uvedena skladba, kterou dnes známe jako skautskou hymnu (Šantora et al., 2012, s. 34).

V červenci téhož roku se uskutečnil historicky první skautský tábor na našem území v Orlovech. Ve stejný čas se také rozvíjel dívčí skauting. Zde je důležité jméno Popelka Biliánová, která uspořádala první dívčí tábor. Po dvou letech vydala příručku o skautingu pro dívky s názvem *O dívčím skautingu* (Lešanovský, Nosek a kol., 1999, s. 21-22).

V roce 1914 se spolek Junák – český skaut poprvé osamostatnil a stal se oficiální organizací. I přestože byl počátek nadějný a spolek ihned začal plánovat náboje a kurzy pro vůdce, tak byl jeho počátek zbrzděn mobilizací a první světovou válkou. Navzdory tomu vyšlo v lednu roku 1915 první dvojčíslo časopisu *Junák*, který v modernější podobě vychází dodnes (Šantora et al., 2012, s. 54).

Po vyhlášení Československé republiky v říjnu roku 1918 byla zřízena skautská kurýrní pošta a vznikly první skautské poštovní známky na světě. Podle Šantory (2012, s. 59) byla tato kurýrní činnost v listopadu pozastavena. Lešanovský, Nosek a kol. (1999, s. 47) uvádí, že znovu obnovena byla v prosinci po návratu T. G. Masaryka.

V letech 1918 – 1928 nedocházelo k žádným zásadním zvrátům, které by mohly mít význam na budoucí vývoj. Byla to spíše doba upevňování, budování skautské praxe, osamostatňování se od jiných organizací a také vytváření nových tradic a symbolů, jako byly například různé zkoušky a odborky (Šantora et al., 2012, s.74 - 89).

Počátkem roku 1929 začala tzv. „zlatá léta skautingu“. Až do roku 1938 svaz sdružoval několik tisíc skautů a skautek. Počátkem roku 1939 se skauting ocitl pod nadvládou hákového kříže a v roce 1940 se rozhodlo o prvním rozpuštění Junáka. Skautská činnost se znovu obnovila po pěti letech a těšila se vysokému zájmu veřejnosti. Nastalo období rozmachu, které trvalo pouhé 3 roky. Schválily se nové stanovy Junáka, konal se první ročník Svojsíkova závodu apod. To vše skončilo roku 1948, kdy došlo k druhému zákazu našeho skautingu. Spousta skautů se stala oběťmi komunistických procesů, které vyvrcholily v roce 1953. Až v roce 1968 se v rámci pražského jara konala schůze náčelnictva Junáka, na které byl Junák znovu obnoven. Skauti působili po srpnové okupaci roku 1968 při podpoře legálních orgánů republiky a zároveň sloužili vlasti. Stejně informace uvádí oba zdroje, tudíž Šantora et al. (2012, s. 96-101, 118-124, 138-143, 158-166) i Lešanovský, Nosek a kol. (1999, s. 49-51).

Šantora et al. (2012, s. 178-184, 198-203, 220-223) i Lešanovský, Nosek a kol. (1999, s. 51-53) se shodují na informacích, že třetí likvidace Junáka začala v roce 1969 na zasedání ÚV KSČ, kde se rozhodlo o nahrazení Junáka Pionýrem. Spousta oddílů přešla k Pionýru, jiní zase k jiným organizacím anebo úplně přerušili svoji činnost. Nová cesta se opět otevřela v roce 1989 po „sametové revoluci“, která ukončila komunistickou diktaturu. Byly schváleny nové stanovy Českého Junáka – svazu skautů a skautek. Roku 1993 po vzniku samostatné České republiky a Slovenské republiky zanikla spolčená organizace Český a Slovenský skauting.

Přes všechny tyto těžké časy je momentálně český skauting neustále na vzestupu a se svými téměř 68 tisíci členy je největší výchovnou organizací u nás. Těší se velkému zájmu, i když je zrovna teď dosti složité období vzhledem k situaci s Covidem-19 a skautská činnost je stejně jako jiné volnočasové aktivity pozastavena podle aktuálního vývoje pandemie.

1.3 Skautská symbolika

Pro skauting jsou typické symboly, stejně jako pro řadu dalších organizací. Tyto symboly danou organizaci vystihují a charakterizují. V této podkapitole tyto skautské symboly charakterizujeme.

Skautská lilie

Skautská lilie má bohatou historii stejně jako celá organizace. Prošla mnoho úprav a změn, než se dostala do podoby, v jaké ji známe dnes.

Skautská lilie se skládá ze tří listů, které mají svoji symboliku, která se dá vyložit několika způsoby. První je, že prostřední list je kompasovou střílkou, která skautům ukazuje přímý směr překonávání překážek a ukazuje jediný správný směr, který vede k vytyčenému cíli. Dále tři listy můžeme chápat jako tři body skautského slibu a poslední možné chápání je, že jsou to tři věkové kategorie ve skautingu vlče – skaut – rover (Nosek, 2001, s. 11).

Skautskou lilii tvoří také trojlístek, který je znakem, že organizace sjednocuje skauty i skautky. Významnou součástí je také štítek se psí hlavou (chodského psa) (Nosek, 2001, s. 11).

Logo Junáka

Od roku 2000 se skautská organizace prezentuje nejen oficiální skautskou lilíí, ale vytvořila si vlastní logo. Toto logo je určeno především k prezentaci skautské organizace na veřejnosti. Většinou bývá doplněno o citát „...skauting pro život“ (Nosek, 2001, s.12).

Znak WOSM

Zkratka WOSM, která znamená „*World Organization of the Scout Movement*“, spojuje všechny národní skautské organizace po celém světě. I Junák – český skaut se k nim řadí (*WOSM* [online]).

Ve znaku této skautské světové organizace je stříbrná (bílá) lilie se střílkou a hvězdami v bočních listech. Lilie je obehnána kruhem z lana, který je zakončen ambulátním uzlem, jako symbol spojení všech skautů na celém světě. To celé je na modrofialovém podkladu, který má symbolizovat barvu planety Země (Nosek, 2001, s.10).

Znak WAGGGS

Zkratka WAGGGS, kterou do češtiny překládáme jako Světovou asociaci skautek, spojuje všechny dívčí skautské kmeny na světě (*Světové skautské organizace* [online]).

Ve znaku této asociace je zlatožlutý trojlístek na modrém podkladu. Trojlístek má symbolizovat slunce, které svítí na děti na celém světě. Zároveň tento trojlístek vyrůstá z plamenů ohně, který má symbolizovat lásku k lidem a víru. Jako ukazatel správného směru je opět uprostřed trojlístku kompasová strelka (*Světové skautské organizace* [online]).

Nosek ve svojí knize (2001, s. 10) uvádí podobný popis znaku s rozdílem, že okolo trojlístku má být stejné lano, jako u znaku WOSM a plameny zde nejsou.

Znak světlušek

Znak světlušek je tvořen trojlístkem s dvěma hvězdičkami a uprostřed opět kompasovou strelkou. Z mezer mezi středovým a bočními lístky vyrůstá šest světelných paprsků, které mají být symbolem dobra. Pod trojlístkem se nachází stuha, na které je napsáno heslo světlušek „*Pamatuj!*“ (Nosek, 2001, s. 13).

Znak vlčat

Znak vlčat je na popis značně jednodušší. Jako symbol jim podle Knihy džunglí byla vybrána hlava vlčka, který hledí přímo dopředu. V barevném provedení je hlava vlka šedá a podklad je žlutý (Nosek, 2001, s. 12).

Skautský kroj

Historie skautského kroje je asi stejně bohatá jako historie skautské lilie, my si nyní řekneme, jakou podobu má kroj dnes. Kroj v dnešní podobě byl schválen v roce 2000 v Liberci a Praze. Rozdíl oproti starší verzi je v tom, že mají světlejší béžovou barvu a moderní střih. Zajímavostí je, že je navrhoval kostýmní výtvarník Theodor Pištěk, který navrhoval například i současné uniformy pro Hradní stráž (Šantora et al., 2012, s. 222).

Dnešní podoba kroje a jeho dalších součástí je ustanovena v Krojovém řádu, který byl schválen v roce 2019 Náčelnictvem Junáka (*Krojový řád* [online]).

Za základní součásti skautského kroje jsou považovány základní košile nebo halenka a šátek. Ke kroji náleží i patřičná krojová označení neboli nášivky. Jejich umístění na kroji

určuje příloha č. 2 Krojového řádu. Součástí Krojového řádu je i vymezení povolených skautských šátků a jejich správné nošení.

Skautský pozdrav

Způsob, jakým se zdraví skauti se skládá ze vztyčených třech prstů pravé ruky. Tyto tři prsty mají být symbolem tří bodů skautského slibu nebo také tří základních principů skautingu. Palec překrývá malíček a to je symbolem toho, že silnější chrání slabšího (*Skautská symbolika* [online]).

Symbolika levé ruky

Skauti si podávají levou ruku, protože je blíže k srdci, což má znamenat, že potřesení je srdečné a že dotýčný přichází v míru. Zároveň si při podání ruky dotyční propletou malíčky, protože poté je sevření pevnější a symbolizuje pevnost přátelství (*Skautská symbolika* [online]).

2 ZÁKLADNÍ MYŠLENKY SKAUTINGU

K tomu, abychom dokázali děti vychovávat podle skautského ideálu musíme vědět, na jakých základech je skauting vlastně postaven. Tyto základy jsou pevně ukotveny ve Skautských stanovách, které byly naposledy aktualizovány a schváleny v roce 2014 Valným sněmem Junáka. Podle nich se organizace snaží řídit a zároveň směřovat k naplňování zde určených cílů a poslání. Do značné míry ji může ovlivňovat Strategie, která byla vydána a schválena také v roce 2014 a má sloužit jako dokument, který usnadní práci skautským vedoucím při naplňování skautských hodnot a cílů. Aktuálně je tato Strategie zrevidována podle potřeb Junáka naposledy v roce 2016 a její platnost vyprší v roce 2022.

2.1 Poslání, cíle a principy skautingu

Tuto podkapitulu budeme věnovat třem pilířům, na kterých je celý skauting postaven. Nejdříve popíšeme jeho poslání, objasníme jeho cíle a na závěr určíme jeho principy.

Poslání skautingu

Dle Stanov Junáka (2014, s. 1) je posláním skautingu „*podporovat rozvoj osobnosti mladých lidí; jejich duchovních, mravních, intelektuálních, sociálních a tělesných schopností tak, aby byli po celý život připraveni plnit povinnosti k nejvyšší Pravdě a Lásce; sobě samým; bližním, vlasti, celému lidskému společenství a přírodě.*“

Méně obsáhle, ale se stejným významem, je tato definice uvedena také v příručce Myšlenkové základy skautingu (Zajíc a kol., 2001, s. 21). Zde se také uvádí, že skauting je čistě dobrovolná organizace, nepolitického rázu a má být přístupna veškeré mládeži bez ohledu na rasu nebo náboženské vyznání, což uvádí i Junák ve svých oficiálních Stanovách hned na první straně.

Cíle skautingu

Cíle skautingu můžeme podle Zajíce a kol. (2001, s. 21) charakterizovat jako nějaké zastávky při cestě za naplňováním všeobecného poslání. Tyto cíle bývají spíše určovány společenskou situací, rozvojem technologií a poznání jedinců. Proto bývají velmi často aktualizovány a upravovány dle aktuálních potřeb.

Momentálně nejlépe cíle českého skautingu popisuje Strategie Junáka do roku 2022, které vydala skupina Náčelnictva Junáka (2016, s. 7). Hlavními cíli jsou – být silnou a rostoucí organizací, intenzivně podporovat vedoucí dětských oddílů a poskytovat svým činovníkům

kvalitní vzdělání. Tyto cíle jsou tu dále rozvedené podle aktuálních potřeb, organizace s nimi pracuje a uvádí zde také prostředky, jakými lze dojít k naplnění těchto cílů. Rozpracování těchto cílů v této příručce by mělo sloužit k lepšímu uchopení daných problémů v oddílech a jejich efektivnějšímu řešení.

Principy skautingu

Základní principy skautingu jsou ukotveny ve Stanovách Junáka v hlavě druhé (2014, s. 1-2). Podle Zajíce a kol. (2001, s. 21) jsou tyto principy základním stavebním kamenem pro skautskou výchovu. Tyto tři principy jsou společné všem skautům na celém světě:

- 1) Povinnost k Bohu – povinnost hledat a respektovat v životě hodnoty vyšší než materiální.
- 2) Povinnost vůči ostatním – chápána jako věrnost své vlasti, která je v souladu s úsilím o mír, snaha o vzájemné pochopení a spolupráci mezi lidmi, národy a různými sociálními skupinami; je pojata jako závazek účastnit se na rozvoji společnosti, jako úcta a láska prokazovaná bližním a přírodě.
- 3) Povinnost vůči sobě – chápána jako odpovědnost za rozvoj sebe sama. (Stanovy Junáka, 2014, s. 1-2)

Tyto principy jsou dále rozvedeny ve skautském slibu a zákonu, který je součástí skautské výchovné metody, které se budeme věnovat v další podkapitole.

2.2 Skautská výchovná metoda

V nejaktuálnějším znění najdeme skautskou výchovnou metodu ve Stanovách Junáka (2014, s. 2) nebo nových příručkách pro vůdce. Příručka od Zajíce a kol. z roku 2001 není aktuální a proto jsem se rozhodla čerpat z jejích myšlenek, ale aktualizovat je pomocí Stanov a doplnit je o vlastní myšlenky.

Skautská výchovná metoda vychází ze zásad, které byly stanoveny již před více než sto lety zakladateli skautského hnutí a jsou také ověřeny v praxi a obohaceny o poznatky z moderní pedagogiky. Skládá se ze sedmi základních prvků, které v následujících podkapitolách popíšeme.

Slib a zákon

Na pochopení těchto dvou složek stojí vlastně celý princip myšlenek skautingu. Oficiálním skautem je člověk právě tehdy, když složí slib, k jehož pochopení mu pomáhají právě

skautské zákony. Tyto zákony jsou jakýmsi praktickým návodem, který můžeme využít při běžném každodenním životě a měl by se stát naším životním stylem. Skautský slib volně navazuje na skautský zákon a je přísahou, ve které slibujeme, že se budeme snažit tyto zákony naplňovat a dodržovat.

Pro lepší pochopení si zde uvedeme celé znění skautského slibu i zákona podle Stanov Junáka (2014, s. 2).

Znění skautského slibu:

„Slibuji na svou čest, jak dovedu nejlépe:

sloužit nejvyšší Pravdě a Lásce věrně v každé době,

plnit povinnosti vlastní a zachovávat zákony skautské,

duší i tělem být připraven(a) pomáhat vlasti i bližním.“

Slib lze doplnit dobrovolným dodatkem: *„K tomu mi pomáhej Bůh.“*

Znění skautského zákona:

„1. Skaut je pravdomluvný.

2. Skaut je věrný a oddaný.

3. Skaut je prospěšný a pomáhá jiným.

4. Skaut je přítelem všech lidí dobré vůle a bratrem každého skauta.

5. Skaut je zdvořilý.

6. Skaut je ochráncem přírody a cenných výtvorů lidských.

7. Skaut je poslušný rodičů, představených a vůdců.

8. Skaut je veselý myslí.

9. Skaut je hospodárny.

10. Skaut je čistý v myšlení, slovech i skutcích.“

Dívky a ženy používají znění v ženském rodě. (Stanovy Junáka, 2014, s. 2)

Učení se zkušeností

Skautská výchovná metoda je založena především na tom, že není důležité vše nazpaměť znát, ale především si vše vyzkoušet a na základě toho si osvojovat různé dovednosti a schopnosti. Je také založena na dobrovolnosti. Dětem vždy nebude stačit si jen představit jaké to asi je chránit přírodu. Mnohem užitečnější je, aby si to samy vyzkoušely. Může to být i v rámci schůzky, kdy se domluvíme, že vyčistíme kousek našeho parku tím, že posbíráme odpadku, které tu někdo odhodil a správně je roztřídíme. Děti z toho budou mít nejen zážitek, ale také dobrý pocit, že vykonaly něco prospěšného a vyzkoušely si, jaké to je být ochráncem přírody (Stanovy Junáka, 2014, s. 2-3).

Družina

Je všeobecně známo, že skautská výchova se odehrává především v malých skupinách, kterým se říkají skautské družiny. V těchto družinách si děti osvojují různé sociální role a plní úkoly, které od nich toto společenství očekává. Odhalují se zde jeho silné i slabé stránky, ty silné se poté snaží využít ve prospěch kolektivu a ty slabé se naopak snaží posílit pomocí kolektivu. Každá skautská družina je rozmanitá, každý vyniká lépe v něčem jiném a podle toho se stává nepostradatelným článkem této skupiny (Stanovy Junáka, 2014, s. 3).

Symbolický rámeček

Symbolika se ve skautské výchovné metodě používá především u mladších výchovných kategorií jako pomůcka pro lepší porozumění danému tématu. Důležitým faktorem účinnosti výchovy je také zaujmout děti, čehož můžeme nejlépe docílit, pokud se jim budeme snažit přiblížit jazykem a příběhy, kterým oni rozumí. K tomu využívám různé hry, významné osobnosti, a vzory, které jsou pro ně přitažlivé a zároveň jim mohou pomoci pochopit pravou podstatu skautingu nenucenou formou (Stanovy Junáka, 2014, s. 3).

Příroda

Asi není nutno dlouze vysvětlovat, že skauting a příroda jsou úzce propojeni. Příroda je především nejpřirozenějším výchovným prostředím, kde se celý výchovný proces uskutečňuje. Dále je také předmětem ochrany a péče, kterou děti učíme (Stanovy Junáka, 2014, s. 3).

Program osobního růstu

Skauting se snaží také mladé lidi motivovat a navádět na cestu sebepoznání a seberozvoje. Snaží se každého člena motivovat k dalšímu vzdělávání a poznání pomocí pestré škály různých programů, které jako organizace vyváří (Stanovy Junáka, 2014, s. 3).

Dospělí průvodci

Tento bod skautské výchovné metody je založen na volnosti každého člena, při které je mu ale neustále podávána pomocná ruka dospělého průvodce. Tento dospělý jedinec má za úkol tohoto mladého člověka motivovat, podporovat jej a povzbuzovat na jeho cestě skautingem. Na konci této cesty by měl tento jedinec nakonec převzít svoji vlastní odpovědnost (Stanovy Junáka, 2014, s. 3).

2.3 Výchovný program

Skautský výchovný program obecně vychází ze skautské výchovné metody. Na ústřední úrovni se o něj starají různé odbory jako např. Odbor vlčat a světlušek, Skautský odbor, Roverský odbor, atd. Další kdo se o tento program stará je zpravodajka Výkonné rady Junáka, kterou je momentálně Barbora Tichavová (Rozárka).

Výchovný program ve skautingu je určen kompetencemi, které jsou odlišné pro různé věkové kategorie. Ty mají ve skautingu své pomůcky a prostředky, pomocí kterých dosahují určených kompetencí. Zde stručně zmíníme všechny tyto věkové kategorie a podrobně se budeme věnovat té, která je pro moji práci stěžejní a tou jsou skauti a skautky.

Benjamínci

Benjamínci – tak se souhrnně označují děti ve skautu ve věku 5 – 7 let, které bývají sdružovány do koedukovaných družin a oddílů. Mezi jejich metodické pomůcky patří Pěšinka, což je stezka s metodickými listy, pomocí kterých děti získávají první poznatky o skautském světě. Další pomůckou je časopis Ben Já Mína, který slouží jako další pomůcka ve skautské výchově nejmladších. Protože jsou Benjamínci nejnovější a zároveň nejmladší skupinou ve skautingu, tak je k jejich výchově a práci s nimi vydáno spoustu metodických materiálů v online i tištěné podobě a nalezneme je na skautské Křižovatce (*Benjamínci* [online]).

Světlušky a vlčata

Tak označujeme ve skautingu děti ve věku 8 – 10 let. Kluci se v tomto věku dělí do šestek neboli družin, které mohou mít různé zvířecí, rostlinné, méně často pak i jiné názvy. Základním výchovným nástrojem této věkové kategorie jsou cestičky. Pro světlušky je to Kouzelná lucerna a pro vlčata je to Kniha džunglí. Obě stezky jsou navázány na symbolický rámec, který je nejbližší dané kategorii a propojuje plnění skautských kompetencí s poutavým příběhem. Stejně jako Benjamínci, tak i světlušky a vlčata mají vlastní časopis, který se jmenuje Světýlko a je plný zábavných úkolů, výzev a příběhů. Poněkud novou záležitostí jsou Světýlka a vlčci. Jedná se o soubor výzev a úkolů, které mají za úkol rozvíjet dovednosti vlčat a světlušek. Když děti splní podmínky jednotlivých těchto výzev, tak za ně poté dostávají nášivky na kroj. Pro tuto věkovou kategorii je také speciální, že mají svůj závod. Závod vlčat a světlušek se koná jednou za dva roky, do kříže se skautským Svojsíkovým závodem. Právě zde se ověřují získané dovednosti a kompetence v různých disciplínách mezi různými družinami na úrovni okresů, krajů a i celé republiky (*Světlušky a vlčata* [online]).

Skautky a skauti

Tak nazýváme ve skautingu děti, které jsou ve věku 11 – 14 let. Hlavním výchovným nástrojem je skautská stezka. Právě teď jsou asi největším hitem stezky nové, které jsou rozděleny na dva díly, ale dohromady obsahují čtyři části podle živlů (oheň, voda, vzduch, země). Za každý ukončený stupeň si děti na kroj přišijí 1 část lotosového květu, který je provází celou stezkou. Také pro tuto věkovou kategorii má skautská organizace svůj časopis, který se jmenuje Skaut. Ten je mimo jiné obohacen o zajímavé články a začíná děti pomalu připravovat na vedení. Od roku 2016 jsou novinkou tzv. Odborky. Což jsou výzvy zaměřené na různá nejen skautská témata, které děti této věkové kategorie mohou plnit a za ně dostávají na kroj nášivky. V této věkové kategorii se často děti mohou dostat na různé skautské akce. Mezi nejznámější patří Svojsíkův závod, kde mezi sebou děti závodí v různých skautských dovednostech a vědomostech. Vždy záleží především na vedoucím, jaké pomůcky k předávání kompetencí využije. Někdo využívá kombinaci všech nástrojů, někomu více vyhovují odborky, někomu naopak stezky (*Skautky a skauti* [online]).

Roveři a Rangers

Takto ve skautingu označujeme dospívající mladé lidi od patnácti let. Roveři vytváří tzv. roverské kmény, ve kterých se realizují ve svých střediscích. Veškeré aktivity si již připravují sami pro sebe a nebo pro ostatní. Stejně jako ostatním věkovým kategoriím, tak i jim chodí do schránky časopis, který se jmenuje Roverský kmen. Nachází se zde články, různé tipy na

činnost a další sebevzdělávání v rámci Junáka. Pro rovery existuje také speciální varianta Odborek, které spočívají v různých výzvách. Mimo to, že roveři vyráží na různé výpravy, které si organizují sami, tak jim organizace vytváří i celostátní akce a vzdělávací kurzy. Mezi nejznámější roverské akce patří Mikulášský víkend v Praze, Obrok nebo Korbo. Roverských kurzů u nás není mnoho, ale i přesto se těší velké oblibě. Patří k nim například Svatoplukovy pruty nebo Fontikulus (*Roveři a rangers*[online]).

3 DIDAKTICKÁHLEDISKA TVORBY PROGRAMU

V této kapitole řekneme, jak správně plánovat vzdělávání mládeže. Jak určovat cíle ve výchově, vybrat obsah výchovy a k němu vhodné metody. Charakterizujeme také naši cílovou skupinu a komunikační platformy, které používáme pro komunikaci s dětmi v době pandemie Covidu-19. Tato kapitola je důležitá, protože tématem mojí bakalářské práce je plánování činnosti pro skautskou družinu, a proto musíme znát tato základní didaktická pravidla a ukázat si, jak na to. Přestože většina pravidel, které uvedeme, používáme spíše ve škole, tak velké uplatnění nachází i v jiných organizacích, skauting nevyjímaje.

3.1 Výchovně vzdělávací cíle

Stejně jako v jiných výchovných institucích, tak i ve skautingu je nutno znát pravidla pro vytváření výchovně vzdělávacích cílů, ať už krátkodobých nebo dlouhodobých. Proto v následující kapitole vysvětlíme, jak cíle vytváříme a jaké je jejich dělení.

V první řadě bychom měli charakterizovat, co to vlastně cíl je. Obst (2017, s. 44) i Kalhous (in Kalhous, Obst a Kohl, 2002, s. 274) uvádějí stejnou definici cíle a vymezují cíl „*jako představu o kvalitativních i kvantitativních změnách u jednotlivých žáků v oblasti kognitivní, afektivní, a psychomotorické, kterých má být dosaženo ve stanoveném čase v procesu výuky.*“

Skalková(1999,s.106) jako starší zdroj uvádí definici: „*Cílem vyučování chápeme zamýšlený a očekávaný výsledek, k němuž učitel v součinnosti se žáky směřuje. Tento výsledek je vyjádřen ve změnách, jichž se prostřednictvím vyučování dosahuje ve vědomostech, dovednostech, vlastnostech žáků, v utváření jejich hodnotové orientace i v jejich osobnostním rozvoji.*“

Cíle podle Skalkové (in Kalhous, Obst a Kohl, 2002, s. 274) dělíme na tři typy podle zaměření na praktické využití:

1) Kognitivní cíle

můžeme označit také jako vzdělávací nebo vědomostní (Obst, 2017, s. 47).

2) Afektivní cíle

neboli postojoyé, které jsou zaměřeny na prožitkovou a hodnotovou část(Obst, 2017, s. 51).

3) Psychomotorické cíle

nazýváme také výcvikové nebo dovednostní (Obst, 2017, s. 52).

Aby výukové cíle mohly být naplněny, tak musí splňovat určité požadavky, ke kterým ve školním prostředí patří (Obst, 2017, s. 44-46; Kalhous, 2002, s. 276-278).

1) Komplexnost

Tato vlastnost říká, že pokud má být cíl účinný, tak by měl rozvíjet zároveň stránku afektivní, kognitivní i psychomotorickou. Zároveň ale víme, že k takto komplexnímu rozvoji nemůžeme dojít v každé činnosti. Proto je důležité si už na počátku při vymezení cílů určit, jak jich dosáhneme ve všech třech rovinách.

2) Konzistentnost

Tento pojem určuje vnitřní vazbu cílů. Což znamená, že nižší cíle musí být podřízeny těm vyšším a zároveň že vyšší cíle jsou závislé na dosažení cílů nižších. Z toho vyplývá následující posloupnost, která se uplatňuje ve výuce: na samém vrcholu jsou cíle jednotlivých škol nebo také jiných výchovných institucí, z nich vychází cíle předmětů pro různé ročníky, z nich jsou odvozeny cíle tematických celků a nakonec jsou určeny cíle vyučovacích hodin.

3) Kontrolovatelnost

Všechny cíle by měly být jasně kontrolovatelné neboli ověřitelné. Měli bychom určit požadovaný výkon žáků, podmínky realizace výkonu, a nakonec normu výkonu. Takto se snáze vymezují cíle u předmětů, ve kterých je jasně ověřitelná správná odpověď a můžeme zde také určit nejnižší hranici úspěšnosti.

4) Přiměřenost

V tomto případě musíme stanovit takové cíle, které budou dostatečně náročné, ale zároveň budou splnitelné pro většinu účastníků vzdělávání. Učitel musí dbát na nerovnoměrný vývoj jednotlivých žáků ve všech oblastech a jejich individualitu (Obst, 2017, s. 44-46; Kalhous, 2002, s. 276-278).

Výše uvedený popis cílů je určený především k uplatnění ve školských institucích. Na kurzech skautského vzdělávání se mimo jiné uvádí metoda, která je převzata z managementu

a říkáme jí SMART plánování. Podle něj se snaží instruktoři naučit skautské vedoucí, jak efektivně vytvářet cíle při plánování programu.

Nejlépe tuto metodu popisuje V. Horská (2009, s. 74 – 75). Tato metoda se nazývá SMART jednak proto, že je chytrá, ale především proto, že se skládá z počátečních písmen slov, na základě kterých cíl hodnotíme.

S = specifický; cíl musí být jasně formulovaný a obsahovat konkrétní požadavek na výsledek.

M = měřitelný; lze měřit a hodnotit splnění cíle.

A = ambiciózní; cíl musí být dostatečně náročný, musí to být výzva.

R = realistický; přizpůsobený daným podmínkám a osobám.

T = termínovaný; časovaný – stanovený termín dosažení cíle nebo délka trvání.

3.2 Obsah výchovy

Obsahem každého vzdělávání je učivo. Veverková (in Kalhous, Obst a Kohl, 2002, s. 126) uvádí, že struktura učiva je složena ze tří částí. Mezi tyto složky patří vědomosti, dovednosti a hodnotová orientace žáka. Propojením všech třech složek vzniká něco, čemu v dnešní době říkáme klíčové kompetence. Jsou zde určeny limity, které by děti měly splňovat v určitých věkových kategoriích.

Učivo neboli vzdělávací obsah je podle Švarcové(2008, s. 144) „*jádrém vyučování*“. Děti navštěvují školy i různé jiné vzdělávací organizace hlavně proto, aby si osvojily nové znalosti a dovednosti.

Obsah učiva vybíráme právě podle výše uvedeného. Vybíráme ho podle určeného cíle, kterého chceme s dětmi dosáhnout. Dále také zohledňujeme věk a intelektové schopnosti dítěte. Obsah by měl souviset také s kompetencemi, které jsou pro daný věk určené.

3.3 Metody výuky

Kalhous (in Kalhous, Obst a Kohl, 2002, s. 307) řadí metody výuky mezi základní stavební kameny školní didaktiky. Chápe metodu jako cestu k nějakému vymezenému cíli, způsob nebo prostředek, jakým daných cílů dosahujeme. Obst (2017, s. 66) charakterizuje metody výuky jako „*učitelem projektovaný model jeho činnosti, který se realizuje vzájemnou interakcí*

učitel – žák, při níž dochází k optimálnímu osvojení soustavy učiva žákem a k dosažení výukových cílů.“

Kalhous i Obst klasifikují metody výuky dost podobně, ale nacházíme zde určité odlišnosti. Obst (2017, s. 66) dělí metody výuky do tří skupin a těmi jsou:

- 1) Metody informačně receptivní.
- 2) Metody problémové.
- 3) Metody výzkumné.

Podle tohoto dělení dále rozděluje úrovně lidské činnosti na:

- a) Reproductivní
- b) Produktivní
- c) Kreativní

Kalhous (in Kalhous, Obst a Kohl, 2002, s. 309) uvádí dělení podle I. J. Lenera:

- 1) Informačně – receptivní metoda.
- 2) Reproductivní metoda.
- 3) Metoda problémového výkladu.
- 4) Heuristická metoda.
- 5) Výzkumná metoda.

S ohledem na poznávací činnosti dětí rozděluje poté tyto metody do dvou skupin, stejně jako Obst. Jediný rozdíl je ten, že vynechává kreativní část. Tudíž dělí činnost na produktivní (sem patří metoda č. 4 a 5) a reproductivní (metoda č. 1 a 2). Metodu č. 3 řadí do přechodné skupiny, která zahrnuje i prvky tvořivé činnosti, stejně jako Obstova kreativní.

Podrobněji zde charakterizujeme Obstovo modernější a novější pojetí a určíme, jaké postupy by mohly patřit do jednotlivých metod výuky. Uvedeme pouze ty, které prakticky využijeme následně v praktické části BP, kde je také podrobněji charakterizujeme a vysvětlíme důvody jejich užití.

Do informačně receptivní metody podle Obsta (2017, s. 67) řadíme například přednášku, instruktáž, rozhovor nebo řešení nepróblémových úloh.

Mezi problémové metody patří například řešení problémových úloh, řízená diskuse, didaktické hry, participativní metody nebo heuristický rozhovor (Obst, 2017, s. 67).

K výzkumným metodám řadíme pouze samostatnou experimentální a teoretickou činnost a řešení badatelských úloh (Obst, 2017, s. 67).

Ve výuce je důležité správně zvolit metodu, kterou výuku chceme realizovat. Tato volba záleží na mnoha faktorech, mezi které může patřit (Obst, 2017, s. 68):

- Cíl a úkol výuky.
- Obsah a metody vědy a předmětu.
- Učební možnosti žáků.
- Zvláštnosti vnějších podmínek.
- Možnosti učitele.

Učitel nebo vychovatel nevyužívá vždy jen jednu metodu. Aby byla výuka kvalitní a zajímavá pro žáky, tak jich musí využít vždy několik. To slouží také k udržení motivace a pozornosti žáka.

3.4 Účastníci výchovného procesu

Tato kapitola bude věnována věkové kategorii, která je pro moji BP stěžejní a tou je starší školní věk, nebo také jak se v některých knihách uvádí, pubescence a dospívání. Ve skautingu této věkové kategorii říkáme skautky a skauti a vymezujeme ji věkem 11 – 14 let.

Období pubescence vymezuje Kopecká (2011, s. 143) i Obst (2017, s. 21) jako období ve věku 11 – 15 let. Děti v tomto období navštěvují 2. stupeň ZŠ a prochází velkými psychickými i fyzickými změnami. Obst svoji charakteristiku zaměřuje spíše na vývoj dítěte a jeho vliv na pedagogickou praxi, Kopecká zase popisuje vývoj dítěte po všech stránkách.

Toto období takto nazýváme, protože je odvozeno od slova pubescere což znamená obrůstat vousy nebo dospívat, což je pro toto období typické (Novotná a kol., 2004, s. 52).

Somatický vývoj

V tomto období dochází po fyzické stránce především k dozrávání reprodukčních orgánů. U dívek se mezi 12. – 14. rokem, někdy i dříve, objevuje první menstruace. U chlapců mezi 15. a 16. rokem první poluce – výron semene. Obecně je toto období charakteristické prudkým tělesným růstem, který ale neprobíhá rovnoměrně. Děti jsou „samá ruka a samá noha“. Dívkám v tomto období rostou také ňadra a pánev, která se rozšiřuje, zaoblují se jim tvary. Chlapcům roste svalová hmota a začíná se jim měnit hlas v důsledku prodlužování

hlasivek – mutace. Pubescenti bývají obvykle hbití, mají dostatečně vyvinutý smysl pro rovnováhu a jemnou pohybovou koordinaci. I když dokáží podávat vysoké výkony, tak je střídají fáze únavy (Kopecká, 2011, s. 143-144).

Pubescenti jsou v tomto období výrazně ovlivněni sexuálními pudem, který je u nich na vzestupu. V tomto období je důležitá informovanost o funkci pohlavních orgánů, možnostech antikoncepce a rizicích sexuálního života (Kopecká, 2011, s. 143-144).

Langmeier (1998, s. 138) charakterizuje psychické změny tím, že se ohlašují nové pudy a dítě hledá způsoby, jak je uspokojovat a tím se mění i jeho psychika.

Kognitivní vývoj

K úplnému rozvinutí dochází u paměti a pozornosti. Žák přechází od paměti mechanické na paměť logickou. Vše si pamatuje na základě porozumění látce a přiřazování k dříve získaným poznatkům. Koncentrace pozornosti vzhledem k hormonálním změnám a velkému množství zájmů často klesá, což bývá příčinou zhoršení školního prospěchu. Žák je v tomto období podle Kopecké (2011, s. 145) schopen myslet abstraktně za pomoci formálních operací.

Podle Obsta (2017, s. 22) tomu tak není vždy a ve všech případech, protože tu jsou značné individuální rozdíly.

Pubescent v tomto období je schopen i sebereflexe a hodnocení vlastního výkonu. Mívá také originální nápady, myšlenky a názor (Kopecká, 2011, s. 144-145).

Všechny tyto zvláštnosti v kognitivním vývoji je potřeba brát na zřetel především při výběru výukových metod (Obst, 2017, s. 23).

Citový vývoj a socializace

Pubescent prochází velkými výkyvy v oblasti nálad, které se častěji přiklání ke smutku, neklidu a rozmrzelosti. Chování dětí je nepředvídatelné a nestálé. U mnohých pubescentů dojde k nepochopení vlastního chování, uzavření do sebe, a to může vést k citovým výbuchům a sebepoškozování. To bývá často následkem nedostatku sebeovládání a sjednocení citového života. Toto období často nazýváme „*období druhého vzdoru*“, protože pubescenti mají potřebu se bouřit proti autoritám a pravidlům, vše kritizovat a být sebestřední (Kopecká, 2011, s. 145-146).

V rámci socializace je důležitá emancipace neboli osvobození se od rodiny. Pubescent touží být samostatný a odpovědný sám za sebe. Což jsou věci, které děti lehko najdou právě ve skautingu. Rodiče většinou tyto pokusy o emancipaci nechápou (Kopecká, 2011, s. 146).

Zásadní vliv na socializaci dítěte má také sebevědomí. Největší vliv na něj má právě rodina a vrstevníci. Navazování vztahů s vrstevníky mu dodává jistotu a pomáhá mu nalézt sebe sama. V tomto ohledu jsou důležité vzory, což často bývají významné osobnosti, jako třeba sportovci, herci, zpěváci, trenéři atd. Pubescent často mění styly oblékání a vzhledu – hledá vlastní identitu (Kopecká, 2011, s. 146-147).

Ve svém díle Vágnerová (2012, s. 376) také říká, že pro člověka v tomto období je důležité, aby navenek dobře vypadal, stará se o sebe. Významnější je to spíše pro dívky, které se chtějí chlapcům zalíbit, ale i chlapci se snaží vzhledem zaujmout. I toto je důležitým vývojovým mezníkem v socializaci.

Se socializací souvisí také tzv. potřeba citové akceptace, kterou ve svojí knize uvádí Vágnerová (1999, s. 238) a zároveň hovoří o tom, že je pro pubescenta důležité, aby našel ve světě své místo tak, aby to pro něj bylo vyhovující po všech stránkách.

Sociální aktivizace a hra

Volnočasové aktivity mají velký vliv na socializaci dítěte. Děti si volí hlavně skupinové sporty, mezi které patří fotbal, hokej, florbal atd., které v nich probouzí soupeřivost. Dívky zajímá spíše móda, rukodělné činnosti a jiné pohybové aktivity než chlapce. Mají také rádi tajemno a romantiku, proto jsou pro ně atraktivní táboráky, starodávné příběhy a tajemné symboly a rituály (Kopecká, 2011, s. 147).

V tomto období také zvažují své budoucí povolání, zajímají se o svůj dosavadní prospěch ve škole. Všímají si osob, které vykonávají různé profese a vybírají si tu svoji (Kopecká, 2011, s. 147).

3.5 Komunikační platformy

Vzhledem k situaci, která nastala s pandemií covidu-19, jsme byli nuceni změnit způsob a strategii v komunikaci s dětmi. Schůzky byly zakázány a my musely využít online komunikačních kanálů, abychom o kontakt s dětmi nepřišly a aby děti na skaut úplně nezanevřely. V této kapitole stručně charakterizují, jaké komunikační platformy jsme využili a jakým způsobem.

Google Meet

Tato platforma slouží pro online konference osob, kde se mohou všichni bezplatně připojit. Není potřeba stahovat žádnou aplikaci, jen je zapotřebí vytvořit si vlastní účet na Googlu. Mezi funkce této platformy patří samozřejmě sdílení obrazovky, což sledáváme jako důležitou funkci při našem online programu.

Rozhodly jsme se ji využívat právě kvůli jejímu jednoduchému užívání a také proto, že děti ji znají z online výuky a nepotřebují k ní nic stahovat, ani se nikam složitě přihlašovat. Pouze jim před schůzkou vždy zašleme odkaz, na který oni kliknou a schůzka může začít.

Instagram

Tato sociální síť slouží ke sdílení fotek, videí a propojení s přáteli.

My ji využili tak, že jsme založili oddílový účet, na kterém jsme sdílely různé výzvy a zároveň jsme se tak co nejvíce přiblížily naší cílové skupině. Samozřejmě víme, že tato sociální síť není přístupná pro všechny věkové kategorie, a proto jsme rodiče informovali a mnozí z nich si sami účet vytvořili a společně s dětmi naši činnost sledují.

Facebook

Tato sociální síť je jistě známá, a proto není nutné popisovat k čemu slouží. Víme, že se zde sdílí fotky, videa a další obsahy. Zakládají se zde také různé skupiny, které slouží ke komunikaci anebo události, kam můžeme zvát ostatní naše přátele.

My jsme tuto síť využili v rámci celého střediska ke sdílení aktivit jednotlivých oddílů a vytváření událostí, které se těšily hojně účasti.

YouTube

Asi nenajdeme člověka v dnešní době, který by tento internetový server neznal. Víme, že slouží k poslechu a sdílení hudby a jiných videí a že spousta mladých lidí v dnešní době si pomocí něj vydělává. Tito lidé cílí také na naši cílovou skupinu a říká se jim „jůtůberři“.

My jsme se rozhodli, založit si oddílový YouTube kanál, na kterém budeme nahrávat videa, která budou sloužit k informování a zároveň pobavení dětí v našem oddíle.

4 ONLINE PROGRAM PRO SKAUTKY

Tato kapitola bude věnována popisu online programu pro skautky v našem oddíle. Původním záměrem bylo vytvořit roční plán programu pro dívčí skautskou družinu, což nám hned z jara překazila epidemie covid-19. Jako skautská organizace jsme ale fungovat nepřestali. Stejně jako spousta dalších skautských středisek a oddílů, tak i v našem oddíle jsme vytvořily vlastní online program. Asi nikdo nečekal, že tu s námi bude Covid-19 takto dlouho, proto je tento projekt rozdělen do tří částí, které navazují na naše aktuální potřeby popsané níže.

Náš oddíl se skládá celkem ze čtyř čistě dívčích družin, které mají dohromady 32 členů a na jejich vedení se podílí celkem 13 vedoucích. V našem středisku jsou ještě další 3 oddíly, z nichž je jeden koedukovaný a dva jsou čistě chlapecké. Já sama jsem vedoucí družiny Soviček, která čítá 9 členek ve věku 12-15 let. Náš oddíl je postaven spíše na práci s družinami a na družinovém systému, což znamená že si převážně každý chystá svůj program i výpravy pro svoji družinu sám. Tato nová situace nás ale postupně dovedla k tomu, že není vůbec špatné někdy síly spojit a že z toho mohou vzniknout hezké projekty plné zajímavých výzev, když do toho každá z nás vedoucích dá to, co umí nejlépe.

4.1 První část – jaro 2020

V této části jsme zpočátku vyčkávaly, protože to pro nás byla zcela nová situace. Za posledních třicet let nám dosud nikdo nezakázal chodit s dětmi na výpravy nebo mít schůzky. Když jsme viděly, že obnovení naší činnosti je v nedohlednu a že tento výjimečný stav bude trvat ještě dlouho, tak jsme se rozhodly konat. Každá družinová vedoucí, včetně mě, si vytvořila vlastní program podle svých možností a schopností. Někdo posílal dětem různé pracovní listy, někdo různé jiné úkoly a někdo se pokoušel o první online schůzky. V této podkapitole popíšu moji verzi programu, která spočívala vždy v nějaké výzvě. Výzva je samozřejmě pro každého člověka něco jiného. Každý má jiné hranice svojí komfortní zóny. Podle Kirchnera (2009, s. 5) je výzva „*příležitost k prožitku s vyšší mírou intenzity*“.

Hlavním cílem těchto aktivit bylo, aby děti na skauting nezapomněly. I přestože jsme se nemohly scházet tak jsme s nimi nějakým způsobem chtěly udržet kontakt. Také jsem chtěla, aby si děti zkrátily těmito aktivitami volnou chvíli a zároveň neseseděly pořád u počítače. Mimo jiné to byla možnost pro vyzkoušení nových aktivit či dovedností.

Jako prostředek k dosažení těchto záměrů jsem postupně vytvořila soubor 11 výzev, které mi přišly zajímavé a zároveň se dobře daly propojit se skautskými stezkami, v tomto případě

s jejich prvním dílem od Adamcové a kol. (2019). S dětmi jsem v této době komunikovala především pomocí Messengeru na Facebooku a s těmi, které tuto aplikaci zatím nevlastní jsem komunikovala emailem. Vše s dozorem a souhlasem rodičů. Všechny tyto výzvy byly vytvořeny pro moji družinu skautek, které jsou ve věku 12-14 let.

Děti byly na začátku motivovány tím, že za každou splněnou výzvu mohou získat jeden korálek, který si pak navlékly na šňůrku a poté je nosit na kroji jako symbol statečnosti a odvahy při zvládnání lockdownu. Zároveň jim určitě bylo velkou motivací i to, že výsledky výzev jsme si společně sdílely a že i já, jakožto vedoucí, jsem se do nich také zapojila.

Soubor výzev a jejich popis:

1. Upeč buchtu nebo jakýkoliv jiný sladký dezert, který máš ráda a poděl se s námi o svůj recept.

Tato výzva spočívala v rozvíjení dovednosti pečení, zpříjemnění si dlouhé chvílky doma a zapojit se do toho mohla celá rodina. Zároveň si na tom poté všichni společně pochutnali a vyzkoušeli si možná samostatně něco, co ještě nikdy předtím nezkoušeli. Důležitá v této výzvě byla i vzájemná inspirace různými recepty a vyzkoušení si jiných receptů.

2. Pošli své družině zašifrovanou zprávu alespoň o dvaceti slovech.

Skauting je typický svým vlastním souborem různých šifer, které se zde učí. Tato aktivita měla sloužit jako taková malá zkouška, že děti nejen umí šifry luštit, ale také vytvářet.

3. Místo nezdravých dobrot (brambůrky, bonbony,..) si k filmu nachystej zdravější svačinku.

Tato aktivita měla děti naučit, že k filmu nemusí vždy patřit jen brambůrky a jiné laskominy, ale že to jde i zdravější formou, která může být úplně stejně chutná. Každý, kdo se do této výzvy zapojil, tak nám opět poslal fotku svých výtvorů.

4. Při procházce v blízkém okolí svého bydliště zkus najít a posbírat (s rukavicemi a pytlíkem na odpadky) co nejvíce odpadků, které zde někdo odhodil a poté je správně roztrdit do kontejnerů.

Ve skautech jsou děti zvyklé udržovat přírodu v čistotě, a proto pro ně tato aktivita nebyla vůbec cizí. Vědí, že přitom musí dbát na vlastní bezpečnost, a proto rukavice byly naprostou samozřejmostí. Zároveň tato aktivita byla spojena se Dnem Země, při kterém vždy jako skauti vyrážíme hromadně do lesa sbírat odpadky, ale tentokrát to bohužel nešlo. Proto jsem vybrala tuto výzvu, aby si děti uvědomily, že ani v této době na přírodu nesmíme zapomínat. Děti zachytily tuto aktivitu jak videi, tak fotkami.

5. Podle libovolného návodu na YouTube upleť náramek přátelství pro sebe a tvoji kamarádku.

Děti v dnešní době tráví velké množství času sledováním různých videí právě na této síti. Proto jsem se rozhodla děti inspirovat, aby poznaly, že na této síti se dá nalézt i spousta užitečných materiálů. Děti si našly video s návodem, podle kterého poté náramky pletly a poslaly také fotky svých výtvorů.

6. Přečti si knížku Malý princ (na internetu je v PDF verzi) a poté sepiš své dojmy z této knihy.

Cílem této výzvy bylo odtrhnout alespoň na chvíli děti od reality a pustit je do světa fantazie, který právě kniha Malý princ obsahuje. Následné zprostředkování dojmů z knihy sloužilo k rozvoji schopnosti popsání svých pocitů a dojmů.

7. Zahraj si doma s rodinou oblíbenou deskovou hru.

V prvním lockdownu bylo tolik volného času pro rodinu něčím neobvyklým. Ve většině domácností zůstali doma jak děti, tak i rodiče. Proto jsem zvolila tuto aktivitu, která měla být prostředkem pro smysluplné a zábavné trávení času celé rodiny.

8. Podívej se na film Než přišla bouře a poté libovolným způsobem vyjádři své dojmy.

Tato aktivita měla sloužit čistě k relaxaci a jako tip na zajímavý film. Mně osobně tento film přišel zajímavý, a proto jsem chtěla znát názor dětí.

9. Podle libovolného návodu si vyrob a vyzkoušej pleťovou masku na obličej.

Vzhledem k tomu, že moje družina je složena ze samých dívek, tak mi tato aktivita přišla zajímavá jako připomínka toho, že bychom o sebe měly pečovat.

10. Vyfoť se v den sv. Jiří ve skautském kroji a ukaž, že přestože jsi doma, tak jsi srdcem ve skautu.

Svátek patrona všech skautů sv. Jiří je významným dnem. Za normálních okolností v tento den všichni skauti a skautky chodí do školy nebo do práce ve skautských krojích nebo alespoň s šátkem na krku, aby vyjádřili svoji hrdost. Protože tomu tak být tentokrát nemohlo, tak jsem se rozhodla společně s oddílem pro tuto aktivitu, aby děti ani v tomto období na tento významný den nezapomněly.

11. Z jarních květin a bylin vytvoř herbář.

Na tuto aktivitu již spousta z dnešních dětí zapomněla, proto jsem ji zvolila jako příjemné zpestření. Z předešlých aktivit byla nejvíc dlouhodobá, protože nějakou dobu trvá, než se rostlinky nasbírají, nasuší a poté se to dá vše dohromady. Přesto se holkám několik zdařilých výtvorů povedlo.

4.1.1 Výzva – Herbář

Název výzvy: Z jarních květin a bylin vytvoř herbář.

Cíle:

Kognitivní – Skautka správně určí květiny a byliny, které našla.

Psychomotorické – Skautka vylisuje květiny a byliny, které nasbírala. Skautka nalepí vylisované květiny, které našla, na papír.

Afektivní – Skautka ocení svůj výtvar.

Prostředky:

Pomůcky: nasbírané bylinky/květiny, knihy na vylisování, papíry na herbář, izolepa, psací potřeby

Metody: skautská – učení se zkušeností, program osobního růstu

vyučovací – experiment, samostatná práce

Obsah: Obsahem této činnosti je, aby děti vyrazily ven do přírody a zkusily samy nebo poté s pomocí internetu poznat květiny a byliny, které rostou v jejich okolí. Zároveň si tím vyzkoušely dnes již netradiční činnost vytváření herbářů, což už v dnešní době moc dětí nezná.

Časová náročnost: Děti na splnění úkolu dostaly 3 týdny, protože proces lisování je dlouhý.

Věková kategorie: Skautky 12-14 let.

Aktivizace: Už jsi někdy slyšela slovo herbář? Ano, možná ti nějaký ukazovala tvoje maminka nebo babička. Tak teď je skvělá příležitost pro to, aby sis jeden takový vlastní herbář zkusila vyrobit. Je to vlastně knížka, ve které jsou nalepeny výlisky rostlin a ty jsou poté popsány. Tak neváhej vyrazit do přírody, nasbírej nějaké rostlinky a vrhni se na lisování. Budu se těšit na tvůj výtvar!

Hodnocení: Zpětná vazba probíhala formou prezentace fotek herbářů a sdílení zkušeností z jejich tvorby. (Viz. Příloha č.1 – Fotografie herbář.)

4.1.2 Výzva – Pečujeme o své okolí

Název výzvy: Při procházce v blízkém okolí svého bydliště zkus najít a posbírat (s rukavicemi a pytlek na odpadky) co nejvíce odpadků, které zde někdo odhodil a poté je správně roztrdit do kontejnerů.

Cíle:

Kognitivní – Skautka uvede, do jakého kontejneru patří plast, papír i sklo.

Psychomotorické – Skautka sbírá svůj odpad do pytle s ochrannými rukavicemi.

Afektivní – Skautka chápe důležitost udržování čisté přírody.

Prostředky:

Pomůcky: pytel na odpadky, rukavice, mobil

Metody: skautské – příroda, učení se zkušeností

vyučovací – samostatná práce

Obsah: Náplní této činnosti je především vyčistit alespoň kousek nějakého území v okolí našeho bydliště, v rámci nějaké procházky s rodinou. Zároveň si u toho i uvědomit, proč je důležité udržovat přírodu čistou a neničit ji. Jednou z posledních, ale neméně důležitých složek této aktivity je správně odpadky roztrdit do kontejnerů podle toho, jak jsme se to na schůzkách učili.

Časováročnost: Následujících 14 dní od zadání výzvy.

Věková kategorie: Skautky 12-14 let.

Aktivizace: Začíná jaro a vy určitě v rámci psychohygieny vyrážíte s rodiči na procházky do přírody. Není nic neobvyklého, že narazíte na nějaké odpadky, které někdo možná i neúmyslně upustil u cesty. Z našich schůzek už všechny víte, že odpadky do přírody nepatří. Proto je tu pro vás nová výzva, díky které můžete vaší procházkou přírodě pomoci. V následujících 14 dnech si zkuste s sebou na procházku do přírody vzít do kapsy pytel na odpadky a rukavice a když nějaký odpaděk uvidíte, tak ho seberte. Celý proces zkuste zaznamenat pomocí telefonu v podobě videa či fotografií. Na závěr nezapomeňte všechny odpadky správně roztrdit! **Hodnocení:** Prezentace fotek a videí ze sbírání a třídění odpadků a následná reflexe. (Viz Příloha č.2 – Fotografie sbírání odpadků.)

4.2 Druhá část – podzim/zima 2020

V této fázi jsme se společně s celým oddílem snažily vymyslet program tak, abychom každá z vedoucích nemusely vymýšlet vše samy, ale abychom měly nějaký společný koncept, který aplikujeme ve všech družinách. Proto jsme vymyslely systém výzev a různých úkolů, které se poté publikovaly pomocí videí na YouTube a Instagramu. Samozřejmě podrobné informace předávaly poté svým družinám jejich vedoucí pomocí emailu a jiných komunikačních kanálů zvolených v daných družinách. Na tomto projektu se společně se mnou podílely Mirka Navrátilová, Nikola Šmídová, Aneta Ševčíková, Simona Vítková, Kateřina Dvořáková, Lenka Pohanková, Eliška Dopitová, Denisa Kovářová, Tereza Vágnerová a Lola Roche (jejich písemný souhlas s použitím jejich nápadů v této bakalářské práci najdete v příloze č. 3 – Písemné souhlasy vedoucích).

Na YouTube platformě jsme si vytvořily vlastní oddílový účet, kde jsme vydávaly pravidelně v rozmezí cca týdne až 14 dnů informační videa pod názvem Čtyřka TV (Čtyřka proto, že jsme čtvrtý oddíl). Cílem těchto videí bylo upoutat pozornost dětí, které tráví spoustu času sledováním videí na této platformě, a tak jsme se rozhodly jim přiblížit tímto způsobem. Videa většinou obsahovala informační část, ve které se vysvětlovaly nové výzvy a ukončovaly výzvy z předešlých týdnů. Zároveň v každém videu vystoupila vedoucí, která ten daný týden výzvu měla na starost a snažila se děti svým videem motivovat k plnění a vysvětlit pravidla svojí výzvy. Na závěr těchto videí nesměl chybět sestřih nepovedených záběrů, které měly sloužit k pobavení dětí i ostatních vedoucích a zároveň jako ukázka toho, že nikdo není dokonalý.

Dalším komunikačním kanálem, který jsme v hojné míře využívaly byl Instagram. Zde jsme sdílely právě výsledky výzev a propagovaly naše videa na YouTube. Zároveň nám tato platforma dvakrát při výzvě posloužila s funkcí online vysílání, kde jsme jednou společně s dětmi pekly a podruhé si zopakovaly rozcvičky z našeho letního tábora a rozhýbaly tělo.

Třetím komunikačním kanálem byl Facebook. Zde jsme pouze vytvořily události, které sloužily k propagaci online akcí, kterými jsme nahrazovaly akce, které by za normálních okolností probíhaly reálně

Celý tento koncept se skládal z 8 výzev a 3 online akcí, které byly na YouTube prezentovány v 7 videích a na Instagramu odvysílány ve 2 živých vysíláních. Výzvy byly určeny jak pro malé světlušky (8 - 10 let), tak i pro skautky (11 – 15 let).

Náš program popíšu v následujících odstavcích a následně didakticky rozvedu dvě z výzev.

Čtvřka TV:

Úvodní video <https://www.youtube.com/watch?v=1dx0Mqn7tQM+> **kaštanová výzva** <https://www.youtube.com/watch?v=gZJyKgpNYuo>

V tomto videu jsme dětem a jejich rodičům představily koncept našeho online programu a zároveň i první dvě výzvy. První výzva byla určena spíše světluškáům v našem oddíle, ale zaujala i starší děti a vedoucí. Byl to příjemný návrat do dětských let, kdy asi každý z nás zvířátka z kaštanů vyráběl.

Druhá výzva byla poněkud složitější. Jedna z našich vedoucích rozeslala dopisy, které měly kolovat oddílem a jednou sloužit jako vzpomínka na čas strávený v lockdownu. Celé znění dopisu s instrukcemi najdete v příloze.

2. díl <https://www.youtube.com/watch?v=dNVy4f5eEbQ&t=292s>

V tomto díle jsme se zrekapitulovaly výzvu předchozí a představily si výzvu novou, která spočívala v technice „land art“. Stejně jako spousta ostatních výzev měla tato výzva za cíl „vytáhnout“ děti z domu a od počítačů a odreagovat se v přírodě a probudit v sobě tvořivého ducha, což se u několika dětí povedlo.

Zároveň tu proběhla informace o nadcházející události „Společné spaní ve spacáku!“. Cílem této online události bylo alespoň trošku dětem nahradit všechny zrušené výpravy a hromadné přespávací akce. V jeden večer si každý u sebe doma vlezl do spacáku, jakoby právě spal někde na výpravě, a alespoň trošku si tím vynahradil všechny večery, které takto proběhnout měly, ale neproběhly. Spousta z dětí si tuto noc užila v teple domova, ale našli se i tací, kteří neváhali a noc prožili pod širým nebem.

3. díl <https://www.youtube.com/watch?v=nJc05I2IYdM>

Součástí tohoto dílu bylo stejně jako v těch předchozích ohlédnutí za uplynulými výzvami a prezentace výzev nových. Zbrusu nová byla výzva s názvem „Člověče, nezlob se (buď veselý mysli) a neseď v domečku“. Tuto výzvu podrobně charakterizujeme níže.

Další výzva nebo spíše pozvánka, která zde byla prezentována byla mojí vlastní tvorby s pomocí mojí kamarádky. Jednalo se o online živé vysílání s pečením, kdy si děti podle instrukcí, které byly prezentovány na Instagramu, nachystaly veškeré ingredience a věci, co potřebovaly a poté podle instrukcí v živém vysílání společně s námi pekly.

4. díl https://www.youtube.com/watch?v=iDFk_yyEUd0&t=342s

Tento díl kvůli technickým problémům vyšel později, než měl, a proto v něm nebyla žádná upoutávka na další výzvu, ale pouze hodnocení výzev uplynulých.

Pátá výzva v pořadí byla také online na Instagramu a týkala se tancování a cvičení. Společně s dětmi jsme si online zacvičili rozcvičky z letního tábora, které byly jak taneční, tak posilovací a rozpohybovaly jsme tak všechny, kteří celé dny sedí u počítače a pohybu zrovna třeba nemají dostatek.

V tomto díle naší televize jsme také děti seznámily s novým pořadem „Den s vedoucí“, který probíhal na Instagramu. Děti si samy v anketě odhlasovaly, s jakou vedoucí chtějí strávit online den, nebo spíše vidět, jak tyto dlouhé dny jejich vedoucí tráví. Myslím, že to bylo zpestření jak pro nás jakožto vedoucí, tak i pro děti, které se mohly inspirovat činnostmi a zároveň se o svých vedoucích dozvědět třeba i něco nového.

5. díl <https://www.youtube.com/watch?v=L7y72KJLrqw&t=482s>

V tomto díle byla prezentována výzva zaměřená na znovuvyužití starých věcí. V tomto případě zavařovací sklenice. Podle návodu, který zde byl odprezentován si děti mohly vyrobit vánoční svícen, který mohl posloužit i jako hezký vánoční dárek.

Zároveň tu byla zmínka o další online události na Facebooku. Každým rokem je v našem oddíle zvykem, že před Vánoci navštěvujeme místní domov důchodců, kde zpíváme koledy a rozdáváme dobrou náladu. Bohužel letos vzhledem k situaci by to nebylo vhodné, a tak jsme se rozhodly tuto akci pojmout trošičku jinak. Zorganizovaly jsme online akci, kde každou adventní neděli vzniknul příspěvek s tipem, jak potěšit seniory v našem okolí, jako třeba naše babičky, dědečky nebo opuštěné sousedy.

6. díl <https://www.youtube.com/watch?v=BpCHePeCFnI>

Tento díl byl posledním z naší série videí k výzvám. Shrnuly jsme zde, jak se nám ve výzvách dařilo, ty dlouhodobé se tímto dílem ukončily a ocenily jsme výkon jedné rodinky, která se výzev nejaktivněji účastnila. Zároveň zde byla odprezentována výzva poslední, která měla dětem ukázat, jakým způsobem se lze starat v zimě o zvířátka ve volné přírodě bez toho, že bychom jim nějak ublížili.

4.2.1 Člověče nezlob se

Názevvýzvy: Člověče nezlob se (buď veselé myslí) a neseď v domečku.

Cíle:

Kognitivní – Skautka vlastními slovy popíše pravidla hry.

Psychomotorické – Skautka chodí pravidelně na procházky.

Afektivní – Skautka kladně hodnotí důležitost pohybu po celém dni sezení u online výuky.

Prostředky:

Pomůcky – hrací kostka, vhodné oblečení do přírody, skautský talisman, připojení k internetu, foťák/ mobilní telefon

Metody – skautské – symbolický rámec, příroda

- vyučovací – didaktická hra, samostatná práce

Obsah: Hlavním úkolem této výzvy bylo odtrhnout děti od počítačů, u kterých musí sedět celé dny při učení, a zábavnou formou jim ukázat zajímavá místa v okolí našeho města. Zároveň cílem této aktivity bylo, aby děti i s rodiči, sourozenci nebo kýmkoliv jiným vyrazili do přírody a třeba nám i ukázali, jaká zajímavá místa znají. Zpestřením tohoto programu byla i sdílená mapa, na kterou se místa mohla doplňovat a zapisovat si, která místa kdo navštívil.

Časovánáročnost: Děti tuto výzvu mohly plnit necelé 2 měsíce. Každé místo bylo jinak vzdálené, tudíž každá procházka nebo výlet byl jinak dlouhý.

Věková kategorie: Tato výzva byla určena pro všechny věkové kategorie.

Aktivizace:

Ahoj!

Právě si čteš informace k 3. oddílové výzvě a jsi tak už jen malý krůček od toho se do ní pustit se vším všudy. I tentokrát se jedná o výzvu na ven, je možné ji však plnit průběžně kdykoliv v následující době až do odvolání. Nese název Člověče, nezlob se (buď veselé myslí) a neseď v domečku! Podzim pomalu odchází, zima začíná zalézat za nehty a my s pošmournou náladou nejraději pod duchnu. O to více existuje důvod nezakrňet, vytáhnout paty ven a dopřát tělu čerstvý vzduch. Možná Ti elán vystrčit nos nechybí, zato někdy postrádáš fantazii, kam bys cíl své procházky směřovala. Tato výzva může pomoci tyto nástrahy potlačit a třeba i objevit nová, pro některé možná méně známá či zapomenutá místa v našem malebném okolí Moravské Třebové. Neváhej proto zapojit

i ostatní členy rodiny včetně těch čtyřnohých! Nasát svěží energii si zaslouží každý z nás.

Instrukce: Princip výzvy je jednoduchý, potřebovat budeš jen hrací kostku/kostky. Pod tímto popisem jsou u čísel 1–12 vypsány tipy na různá místa. Vždy, když budeš mít chuť vyrazit ven, hod' si kostkou a toto místo navštiv. Pokud při plánu na další procházku hodíš stejné číslo, nech znovu házet někoho z rodiny nebo hod' znovu a tato dvě čísla sečti (proto je připravených 12 míst). Můžeš si také na mapě vybrat vlastní neprozkoumané místo. Ať už si sama vyhledáš nové místo nebo na své vycházce po cestě nějaké zajímavé potkáš, nenech si jej pro sebe a zznač do sdílené složky na mapy.cz: <https://mapy.cz/s/novubabala> Je však potřeba, abys byla přihlášená pod oddílovým mailem: XY@SEZNAM.CZ, heslo je: ABCD.

Pomocí Nástroje – Vlastní bod zznač bod, pojmenuj ho svou přezdívku nebo jménem s příjmením a Ulož. Zznačit můžeš i více bodů z jednoho výletu, pokud jsi zajímavých míst potkala několik. Stejně tak nezapomeň dopsat své jméno u již existujících bodů (včetně prvních 12). Nakonec klikni na Ulož změny. Seznam míst se nám tak pod čísla na mapě bude zvyšovat a získáme spoustu dalších tipů, kam vyrazit. Zároveň tak hod kostkou pro snížení pravděpodobnosti hodu stejného čísla lze různě kombinovat (házet jednou, dvěma, třemi kostkami, čísla sečíst apod.), to zůstává na každé z Vás.

Tip navíc: Samozřejmě opět budeme rády, když se na navštívených místech vyfotíš/pořídíš jinou zajímavou fotku a potěšíš svým pozdravem své vedoucí či kamarádky z družiny. A nebuď na fotce sama! Vezmi si s sebou svůj oblíbený skautský předmět, který ráda nosíš na výpravy, tábory nebo schůzky, ať i on ví, že i v době zákazu je pro Tebe důležitý! K fotce můžeš přidat krátký komentář, proč zrovna tuto konkrétní věc ses rozhodla na cestu přibalit. Na závěr pamatuj, že na výkonu ani vzdálenosti nezáleží. Měj hlavně radost. Nezůstala jsi v domečku! Mirka

Hodnocení: Zpětnou vazbu a hodnocení jsme dostávali z příchozích fotek z daných míst. Zároveň mělo vyhodnocení probíhat pomocí záznamů na sdílené mapové složce (což se moc nepovedlo, fotky z míst byly efektivnější).(Viz. Příloha č. 3 – Fotografie člověče nezlob se.)

4.2.2 Online pečení

Název výzvy: Pečeme se Simčou a Simčou online

Cíle:

Kognitivní – Skautka rozumí postupu podle pokynů.

Psychomotorické – Skautka si nachystá potřebné suroviny. Skautka se připojí na online živé vysílání na Instagramu. Skautka upeče zadaný dezert.

Afektivní – Skautka oceňuje hodnotu produktu.

Prostředky:

Pomůcky – telefon s internetovým připojením, Instagram, další podle instrukcí v příloze

Metody – skautské – učení se zkušeností, program osobního růstu

-vyučovací – instruktáž, samostatná práce

Obsah: Náplní tohoto programu bylo pečení. Chtěli jsme, aby si děti zvládly doma upéct něco dobrého, někteří s pomocí, někteří zcela sami a tím získali i nové dovednosti v oblasti pečení. Zároveň pro ně bylo nové i prostředí a okolnosti za kterých to probíhalo. Někteří poprvé získávali instrukce online a museli je ihned následovat a někteří se například úplně poprvé připojili na online vysílání na Instagramu.

Časová náročnost: cca 1 hodina

Věková kategorie: Vhodné pro všechny věkové kategorie (mladší s pomocí dospělých).

Aktivizace: Viz. video a následující článek z Instagramu.

Určitě všichni netrpělivě čekáte na pokyny k další výzvě..Tak tady je máte!

Další výzva se bude týkat pečení, a to sice se Simčou a Simčou. A abyste v tom nebyli sami, tak si pro vás holky připravily livestream, který bude probíhat 20.11.2020 od 16:00, jak na našem kanále na Instagramu, tak i na YouTube, takže se máte na co těšit!

Abyste se na to mohli připravit a v pátek péct společně s námi, tak vám prozradíme, jaké suroviny si připravit, ale postup je do pátku zatím přísně tajný!

Seznam surovin:

150g másla

150g cukru krystal/třtinového

3 vejce

50g čokolády na vaření

150g polohrubé mouky

½ prášku do pečiva

½ lžičky sody

Špetka soli

2 banány

Dále budete potřebovat: mixér, plech na muffiny a papírové nebo silikonové košíčky.

Budeme se na vás moc těšit a doufáme, že se do naší výzvy #PecemeSeCtyrkou zapojíte!

Hodnocení: Hodnocení probíhalo opět prostřednictvím fotek, které nám účastníci zasílali, a zároveň komunikací přímo v živém vysílání online na Instagramu.(Foto viz. Příloha č.5 – Fotografie pečení.)

4.3 Třetí část – zima/jaro 2021

Ani v novém roce jsme neváhaly a pokračovaly na stejné vlně online programu. Po zdárném ukončení našich výzev ze souboru Čtyřka TV jsme se rozhodly, že bychom chtěly program opět zaměřit spíše na družiny a rozvoj dovedností a schopností jejich členek. Tudíž si každá z vedoucích opět řídila své schůzky sama a samostatně vytvářela i program.

Program probíhal ve formě online schůzek na platformě Google Meet. Většina z dětí už tuto platformu dobře znala ze školního online prostředí, takže s připojením nebyl problém, a u mladších členů popřípadě pomohli rodiče.

Já pro svoji družinu skautek zvolila schůzky jednou týdně na 1,5 hodiny. Jejich náplní bylo především plnění úkolů ve 2. díle skautské stezky (Adamcová a kol., 2019), které posloužily jako dobrý záchytný bod pro tvorbu dalšího programu schůzky. Do programu jsem se snažila zakomponovat i samostatnou práci dětí a práci ve skupinkách tak, aby program nebyl jen jednotvárně řízený z mé strany. Hlavními tématy schůzek byla zdravotní péče a první pomoc, řešení krizových situací, duchovní programy o skautském slibu a zákonu a seberozvoji nebo také různé debaty na aktuální témata, jako například rizika sociálních sítí.

Na začátku každé schůzky proběhla kontrola a zhodnocení dobrovolně plněných úkolů ve stezkách, které děti mohly plnit doma ve volném čase. Hlavní motivací v tomto ohledu bylo, že když splní určitý počet úkolů, tak se jim ve stezce otevře možnost plnění výzev na letním táboře, u kterého doufáme, že se nám i letos uskuteční. Po kontrole úkolů proběhlo zadání nových a poté následoval vždy program na dané téma. Schůzka byla poté ukončena volnou debatou, při které jsem pochopila, jak moc dětem sociální kontakt s vrstevníky chybí a že si chtějí povídat i o normálních věcech každodenního života a sdílet si vzájemně své dojmy. Vzhledem k tomu, že tento harmonogram schůzek byl vždy stejný, tak jsem se rozhodla zde didakticky rozvést dvě z nich, které byly dle mého názoru nejvíce zdařilé.

4.3.1 Online schůzka –Zdravověda

Téma schůzky: Zdravověda, první pomoc a řešení krizových situací

Body ve stezce: 10 + 11 (Adamcová a kol., 2019, s. 18)

Cíle:

Kognitivní – Skautka na konci schůzky vyjmenuje čísla na jednotlivé složky integrovaného záchranného systému. Skautka dokáže popsat správný postup při telefonní komunikaci se složkou integrovaného záchranného systému

Psychomotorické – Skautka po schůzce správně ošetří popáleninu, masivní krvácení a krvácení z nosu.

Afektivní – Skautka chápe hodnotu lidského života. Skautka si uvědomuje rizika při venkovním táboření.

Prostředky:

Pomůcky – 2. díl skautské stezky, odkaz na online hru (*Bud' připraven* [online])

Metody – skautské – družina, program osobního růstu

-vyučovací – vysvětlování, inscenační metody

Obsah: Na začátku schůzky si zkontrolujeme splněné úkoly ve stezce. Poté si na odkaze: zahrajeme online hru *Bud' připraven* a to tak, že dětem nasdílím obrazovku a ony budou odpovídat na otázky, které se jim budou ukazovat a já je budu zaklikávat.

Po dohrání hry si řekneme, v čem jsme chybovaly a proč a jaký je vlastně správný postup v takových krizových situacích. I když online, tak si s dětmi názorně za pomoci dostupných pomůcek (šátek, šála, tričko) názorně ukážeme, jak správně ošetřit popáleninu, masivní krvácení a krvácení z nosu. Všechny děti by měly vědět, že se popálenina má chladit alespoň 15 minut, ale ne pod ledovou vodou. Že se na popáleninu nic nelepí, pouze se může přiložit sterilní krytí a že k ošetření můžeme použít Panthenol nebo Hemagel. Masivní krvácení se zastavuje tlakovým obvazem, který si také ukážeme a ukážeme si, jak jej vytvořit i bez pomoci obvazů, například s pomocí šátku nebo trička. Na krvácení z nosu existuje spousta teorií, jak je nejlepší krev zastavit. My se naučíme, že nejlepší je posadit se, chladit čelo a zátylek, předklonit hlavu a nechat krev volně odtékat do kapesníku přiložený pod nosem. Pokud to trvá déle než 15 minut a nezastavuje se to, tak voláme záchrannou službu.

Podle typových úloh, které jsou ve stezce si projdeme jednotlivé typy krizových situací a varianty jejich řešení, děti si na internetu zkusí samy vyhledat, jaká jsou pravidla postupu při autonehodě. Dětem za pomoci předem připravených lístečků vyberu situaci, ve které se právě „jako“ nachází a každý z nich zkusí předvést, jakým způsobem by reagoval a jak by nakonec zajistil pomoc. Na konci této aktivity by měl každý předvést telefonát se složkou ZZS, kde já budu operátor na druhé straně. Představíme si také aplikaci Záchranka. Každý by měl znát správný postup telefonátu, kdy se nejprve představíme, popíšeme, co se stalo, řekneme kde přesně se nacházíme, kolik je popřípadě raněných. Víme také, že tento telefonát nikdy neukončíme my jako první, nýbrž operátor na druhé straně.

V rámci krizových situací probereme tu, která je nám nejbližší a tou jsou rizika táboření. Shrneme si zásady správného rozdělávání ohně, kde je bezpečné stavět stan, jak se chovat při bouři – všechny tyto typové situace jsou právě hezky vysvětleny při úvodní hře..

Časová náročnost: 1,5 hodiny

Věková kategorie: Skautky 12-14 let.

Aktivizace: Děti motivujeme úvodní online hrou, která má hezké zpracování a všechny krizové situace a zranění jsou provázeny zajímavým příběhem, který děti uvede do problematiky.

Hodnocení: Zda se nám povedlo naplnit naše cíle zjistíme již během jednotlivých aktivit prostřednictvím rozhovoru a pozorování dětí při aktivitách, a dále tak, že si na konci schůzky uděláme krátké opakování – klademe otázky, jimiž ověříme splnění kognitivních cílů.

4.3.2 Online schůzka – Zákon a slib

Téma schůzky: Skautský zákon a slib

Body ve stezce: 17 + 18 (Adamcová a kol., 2019, s. 26)

Cíle:

Kognitivní – Skautka vyjmenuje všech 10 skautských zákonů.

Psychomotorické – Skautka vyhledá na internetu příběh o jednom bodě skautského zákona.

Afektivní – Skautka chápe význam skautského slibu.

Prostředky:

Pomůcky – 2.stupeň skautské stezky

Metody – skautské – slib a zákon, dospělí průvodci, program osobního růstu

-vyučovací – vysvětlování, diskuze, samostatná práce

Obsah: Na začátku schůzky si opět zkontrolujeme úkoly zadané z minula a jedním z nich bylo vyhledat na internetu příběh, který se pojí k nějakému skautskému zákonu. Postupně necháme děti, aby nám je přečetli, a poté si je rozebereme a budeme diskutovat o dalších případech ze života (každá alespoň 3), kdy se nám stalo něco a my se zachovali podle skautského zákona (nebo jsme ho naopak porušili). Tím si zároveň všech 10 zákonů vyjmenujeme. Přečteme si také příběh z knihy od Jiřího Zajíce (2017, s. 10-48), který se váže ke skautskému slibu (pouze jednu jeho část, libovolnou).

Na základě tří otázek budou děti tvořit myšlenkové mapy. Tyto otázky jsou: Proč skládáme skautský slib? Co pro nás skautský slib znamená? Co si vybavíš pod slovem slib?. Centrálním pojmem myšlenkových map bude skautský slib. Děti poté necháme představit jejich myšlenkové mapy a závěrem by mělo být nějaké uvědomění, že skauting není jen kroužek, ale životní styl a nějaký závazek k lepšímu životu a spoluvytváření lepšího světa.

Na konci schůzky každá ze skautek řekne, co se jí vybaví za vzpomínku na její skautský nebo světluškovský slib.

Časová náročnost: 1,5 hodiny

Věková kategorie: Skautky 12-14let.

Aktivizace: Děti k tomuto programu nemusíme skoro vůbec motivovat, protože každý z nich se na svůj slib těší a ví, že je to ve skautu velká událost. Přesto pro ně budou aktivizačním prvkem především příběhy ke skautskému zákonu a slibu na začátku, které je uvedou do problematiky a donutí se trochu zamyslet.

Hodnocení: Zpětnou vazbu budeme dostávat okamžitě pomocí toho, co děti říkají a také podle toho, jestli si slib i zákony budou opravdu i za pár dní pamatovat. Dále také podle toho, zda budou skautské zákony dodržovat.

4.4 Hodnocení online programu

V této podkapitole bych ráda zhodnotila celý průběh a realizaci našeho online programu pro děti z našeho oddílu. Dle mého názoru se nám i přese nečekanou situaci povedlo vytvořit program, který dětem skaut neustále připomínal a díky kterému jsme ani my jako vedoucí na skaut nezapomněly. Myslím si, že nejvíce se nám podařila podzimní část, ve které jsme tvořily videa, výzvy i různé další akce. Zde jsme měly také největší motivaci, a i chuť něco tvořit, protože na jaře jsme z toho byly spíše v šoku, jelikož nikdo takovou situaci nečekal. Teď v zimě a na jaře právě naopak naše motivace uvadala, protože i pro nás už to bylo dlouhé.

Nejpodstatnější ale je, co si o tom myslí děti a jestli si to doopravdy užily ony. Požádal jsem tedy všechny členky své družiny, aby každá sama za sebe napsaly krátkou reflexi, v níž celý uplynulý rok zhodnotí. Zpětné vazby v celém znění můžete nalézt v seznamu příloh (Příloha č. 6 – Zpětné vazby od dětí).

Jak vyplývá ze zpětných vazeb, dětem se více méně líbil program celý. Lišily se v názorech, podle svých vlastních preferencí. Někomu se více zamlouvala ta část, kde se plnily výzvy, někomu se líbila podzimní videa a někomu zase plnění bodů ve stezkách.

Vzhledem k tomu, že jsme z počátku nevěděly, jakou frekvenci výzev zvolit, abychom děti nezahltily, tak se některým mohlo zdát, že je výzev moc. Proto jsme i v průběhu frekvenci úkolů měnily. Například ze schůzek, které se konaly každý týden, kdy jsem si myslela, že dětem přijdou moc časté jsem se ze zpětné vazby Skautky S. dozvěděla, že jí to přijde škoda, ale na druhou stranu nám to do léta rychleji uteče a budou se o to více těšit.

Největší shoda byla u toho, že rozhodně není srovnatelný online skauting s programem, který zažíváme reálně, a že normální skauting je rozhodně mnohem lepší.

O skautingu je napsána celá řada bakalářských i diplomových prací. Vzhledem k tomu, že mnou zvolené téma je natolik neotřelé vzniklou situací, tak jsem se rozhodla z žádných jiných prací informace a inspiraci nečerpat a nepovažuji ani za relevantní je zde zmiňovat

Na závěr tohoto hodnocení bych chtěla říct, že jsem ráda, že se dětem náš program líbil, a jak mnoho z nich uvedlo, tak že oceňují naši snahu i vynaložené úsilí a čas. Kladné hodnocení od mých skautek je mi v tomto případě největší odměnou.

ZÁVĚR

I přestože mi pozastavení činnosti skautu spoustu věcí vzalo, tak jsem tím i spoustu věcí získala. I přestože přechod na online program byl zpočátku nekomfortní a stýkat se jen na sociálních sítích bylo náročné, tak hodnotím tuto zkušenost kladně – dala nám spoustu nových zkušeností. Poslední rok prověřil, jak dokážeme jako oddíl i v těžkých situacích spolupracovat, odkryl naše silné i slabé stránky a dal nám prostor ty silné rozvíjet. I když jsme takto fungovat dokázali a stále fungujeme, tak je to nesrovnatelné s programem, který se dá vymyslet za normálních okolností. Online prostředí nám při tvorbě dává pouze omezené možnosti a nebudeme daleko od pravdy, když řekneme, že jsou to spíše možnosti podobné školnímu prostředí.

Cílem mojí práce bylo popsat a zhodnotit náš online program a přiblížit tak fungování skautského oddílu v době pandemie. Myslím si, že hlavní cíl byl naplněn a program je popsán tak, jak byl opravdu realizován. Odpovědí na to, zda-li se nám dařilo jej realizovat úspěšně, jsou zpětné vazby od dětí, které nalezneme v příloze (Příloha č. 6 – Zpětné vazby od dětí).

Program jsem se snažila rozložit tak, aby děti přehnaně nezahlcoval a nebyl pro ně příliš náročný, a to bylo také hlavním důvodem, proč byl program čistě dobrovolný a nikoho jsem do něj nenutila. Některým dětem přišlo množství aktivit adekvátní a zapojovaly se do všech, některým program nevyhovoval nebo pro ně bylo aktivit příliš mnoho a nezapojovaly se do všech. Přesto mohu říci, že každá ze skautek se do výzev alespoň z části zapojovala, na základě vlastního uvážení, a že ze zpětných vazeb vyplývá, že ty, do kterých se zapojily se jim líbily.

Za vedoucí mohu říci, že pro nás samotné bylo velkou výzvou samotné vytváření programu a překonání vlastní demotivace z nekonečného prodlužování nouzového stavu. Odměnou nám ale poté byla zpětná vazba dětí především ve formě fotek, které nám zasílaly a jejich radost kdykoliv vyšla nová výzva.

Do budoucna jen doufám, že situace se zlepší a budeme se moci setkávat opět v našich skautských klubovnách a na tuto dobu budeme jen vzpomínat s úsměvy bez roušek.

Seznam zdrojů

- ADAMCOVÁ, M. a kol. *Cesta země a vody, 1.stupeň skautské stezky*. Praha: Junák – český skaut, Tiskové a distribuční centrum, 2019. ISBN 978-80-7501-135-0.
- ADAMCOVÁ, M., a kol. *Cesta vzduchu a ohně, 2.stupeň skautské stezky*. Praha: Junák – český skaut, Tiskové a distribuční centrum, 2019. ISBN 978-80-7501-135-0.
- ČÁKA, J. *Junácká symbolika*. Praha: Merkur, 1990. ISBN 80-7032-876-2.
- HORSKÁ, V. *Koučování ve školní praxi*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2450-8.
- KALHOUS Z., O. OBST a kol. *Školní didaktika*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-253-X.
- KIRCHNER, J. *Psychologie prožitku a dobrodružství pro pedagogiku a psychoterapii*. Brno: ComputerPress, 2009. ISBN 978-80-251-2562-5.
- KOPECKÁ, I. *Psychologie 1.díl – Učebnice pro obor sociální činnost*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3875-8.
- LANGMEIER, J. *Vývojová psychologie*. Praha: Grada, 1998. ISBN 80-7169-195-X.
- LEŠANOVSKÝ K., V. NOSEK a kol. *Vůdcovská zkouška: Historie skautingu*. Praha: Junák – svaz skautů a skautek ČR, Tiskové a distribuční centrum, 1999, 2001. ISBN 80-86109-27-5.
- NOSEK, V. *Skautská symbolika*. Praha: Junák- svaz skautů a skautek ČR, Tiskové a distribuční centrum, 2001. ISBN 80-86109-75-5.
- NOVOTNÁ L., a kol. *Vývojová psychologie*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2004. ISBN 80-7043-281-0.
- OBST, O. *Obecná didaktika*. 2.vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. ISBN 978-80-244-5141-1.
- SKALKOVÁ, J. *Obecná didaktika*. Praha: ISV, 1999. ISBN 80-85866-33-1.
- ŠANTORA R., V. NOSEK, S. JANOV a V. DOSTÁL. *Skautské století*. Praha: Junák – svaz skautů a skautek ČR, Tiskové a distribuční centrum, 2012. ISBN 978-80-86825-72-4.
- ŠVARCOVÁ, I. *Základy pedagogiky*. Praha: Vydavatelství VŠCHT Praha, 2008. ISBN 978-80-7080-690-6.

VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie*. Praha: Karolinum, 1999. ISBN 80-7184-803-4.

VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2153-1.

ZAJÍC, J. *Příběhy ke skautskému slibu a zákonu*. Praha: Junák – český skaut, Tiskové a distribuční centrum, z. s., 2017. ISBN 978-80-7501-117-6.

ZAJÍC, J a kol. *Vůdcovská zkouška: Myšlenkové základy skautingu*. Praha: Junák – svaz skautů a skautek ČR, Tiskové a distribuční centrum, 2001. ISBN 80-86109-73-9.

Internetové zdroje:

Benjamínci [online]. [cit. 2021-03-06]. Dostupné z: <https://krizovatka.skaut.cz/oddil/program/benjaminci?autologin=1>

Benjamínci [online]. [cit. 2021-03-06]. Dostupné z: <https://www.skaut.cz/pro-rodice/benjaminci/#info>

Buď připraven [online] [cit. 2021.04-28] Dostupné z: <https://www.budpripraven.cz/>

Krojovýřád [online]. [cit. 2021-03-06]. Dostupné z: file:///C:/Users/Asus/AppData/Local/Temp/1569772270_rad_krojovy_2019.pdf

Skautská symbolika. [online]. [cit. 2021-03-06]. Dostupné z: <https://junaci-kostelec.webnode.cz/skautovani/skautska-symbolika/>

Skautky a skauti [online]. [cit. 2021-03-06]. Dostupné z: <https://krizovatka.skaut.cz/oddil/program/skautky-a-skauti>

Skautky a skauti [online]. [cit. 2021-03-06]. Dostupné z: <https://www.skaut.cz/pro-rodice/skauti-a-skautky/>

Stanovy Junáka. [online]. [cit. 2021-03-06]. Dostupné z: <https://krizovatka.skaut.cz/dokumenty/file/114-stanovy-junaka-podepsane?autologin=1>

Strategie Junáka 2022 [online]. 2016 [cit. 2021-03-06]. Dostupné z: <https://drive.google.com/file/d/0BzxE9wg5u4knZ0Nac3dMQ3NuZDQ/view>

Světlušky a vlčata [online]. [cit. 2021-03-06]. Dostupné z: <https://krizovatka.skaut.cz/oddil/program/svetlusky-a-vlcata>

Světlušky a vlčata [online]. [cit. 2021-03-06]. Dostupné z: <https://www.skaut.cz/pro-rodice/vlcata-a-svetlusky/>

Světové skautské organizace. [online]. [cit. 2021-03-06]. Dostupné z: <https://www.stopakourim.cz/clanky/junacka-symbolika/svetove-skautske-organizace.html>

Rověři a rangers [online]. [cit. 2021-03-06]. Dostupné z: <https://krizovatka.skaut.cz/oddil/program/rangers-a-roveri?autologin=1>

Rověři a rangers [online]. [cit. 2021-03-06]. Dostupné z: <https://www.skaut.cz/pro-rodice/roveri-a-rangeri/>

WOSM. [online]. [cit. 2021-03-06]. Dostupné z: <https://krizovatka.skaut.cz/skauting-ve-svete/3289-wosm-novy>

Seznam zkratek

ÚRJ – Ústřední rada Junáka

WAGGGS – World Association of Girl Guides and Girl Scouts – světová asociace skautek

WOSM – World Organization of the Scout Movement – Světová organizace skautského hnutí

ZŠ – základní škola

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Fotografie herbář

Příloha č. 2 – Fotografie sbírání odpadků

Příloha č. 3 – Písemný souhlas vedoucích

Příloha č. 4 – Fotografie člověče nezlob se

Příloha č.5 – Fotografie pečení

Příloha č. 6 – Zpětné vazby od dětí

Příloha č. 1 – Fotografie herbář

L.n. - Viola canina

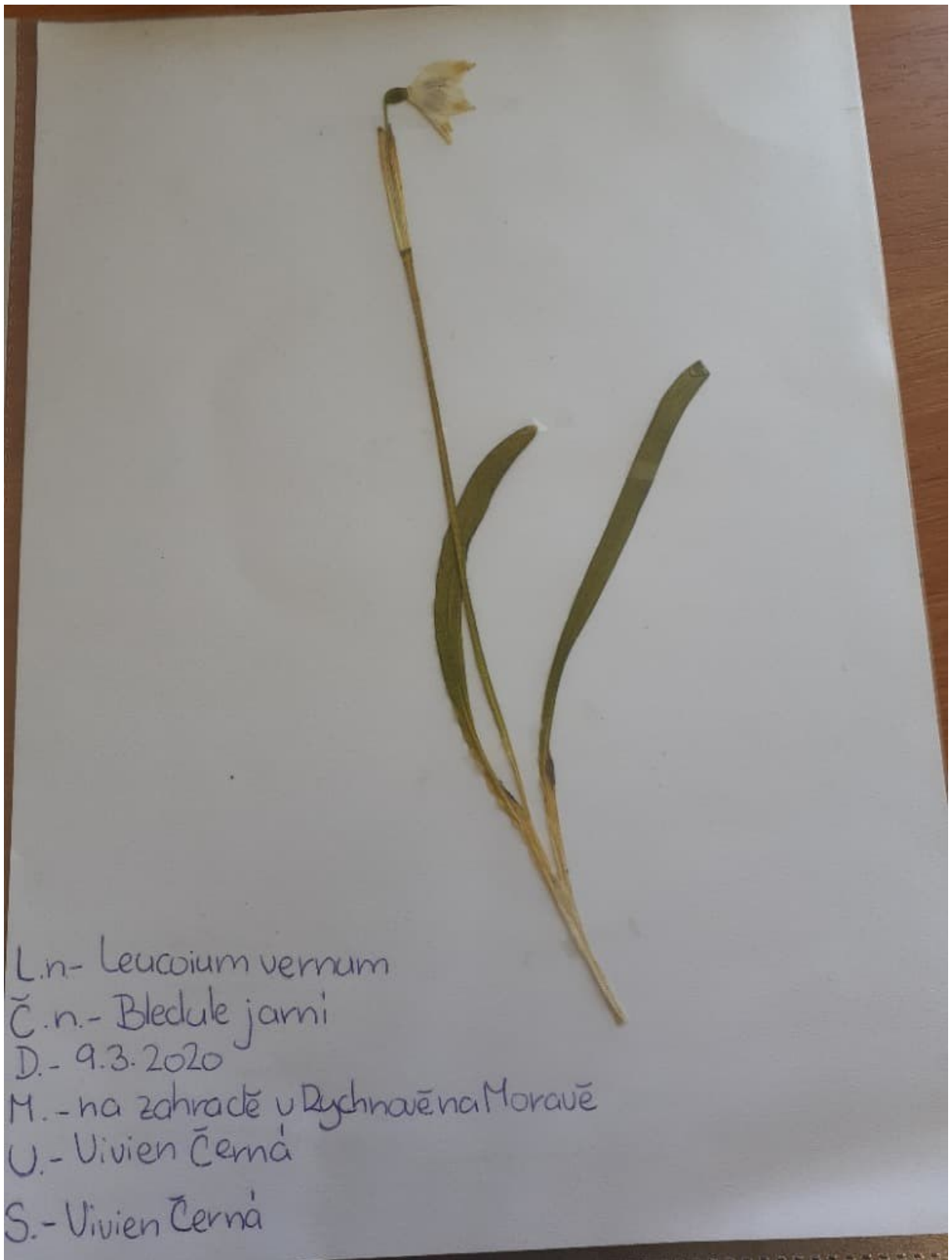
Č.n. - Viola psi

D. - 10.4.2020

M. - v lesíku za našim domem v Rychnově na Moravě

J. - Vivien Černá

S. - Vivien Černá

Příloha č. 2 – Fotografie Sbirání odpadků

PÍSEMÝ SOUHLAS

Já, níže podepsaná, souhlasím s tím, aby moje kolegyně Simona Otevřelová, použila materiál ke skautským schůzkám, který je naším společným dílem a beru na vědomí, že jej uvede společně s mým jménem ve svojí bakalářské práci.

JMÉNO, PŘÍJMENÍ	PODPIS
LENKA POHANKOVÁ	Pohanková
KATEŘINA DVOŘÁKOVÁ	Dvořáková
TEREZA VÁČNEROVÁ	Váčnerová
Nikola Šmídová	Šmídová
Mirka Navrátilová	Navrátilová
ELIŠKA DOPITOVÁ	Dopitová
LOLA ROCHE	Roché
Aneta Ševčíková	Ševčíková
Simona Vilhová	Vilhová
DENISA KOVÁŘOVÁ	Kovářová

25.4.2021 v Moravské Třebové

Příloha č. 4 – Fotografie člověče nezlob se

Příloha č. 5 – Fotografie pečení

Příloha č. 6 – Zpětné vazby od dětí

Skautka G

Mě se líbilo jak jsme plnily ty výzvy a taky byly hodně super ty dopisy, které jsme si přeposílaly a celé to naplánování různých akcí které se daly dělat jenom doma a nebo i venku. No a blbý bylo že jsme nechodily na schůzky zrušily se všechny akce, a to jak to celý bylo online.

Skautka V.O.

Skautský program se mi líbil byl zábavný a naučný. U jarního jsme sbírali odpadky, pekly jsme, vyráběli jsme herbáře, koukali jsme na film a spoustu dalších věcí a zážitků. Nejvíce mě asi bavilo pečení anebo sbírání odpadků. Protože když pečete tak si pořádně zamlsáte a když sbíráte odpadky tak tím pomůžete přírodě. U druhého programu jsme spali ve spacáku doma abychom si připomněly, jaké je to spát po dlouhé době ve spacáku, pekly jsme muffiny, vydaly se na různé výlety okolo Moravské Třebové a tancovaly jsme. Všechny úkoly jsem si moc užila.

Skautka K

Díky koronaviru se nám opakovala minulost a zakázal se skaut. Museli jsme mít online program, který předtím oni bohužel mít nemohli (máme štěstí), ale stále to pokračuje.

Začnu programem vloni na jaře. Myslím si, že to bylo fajn, všechny ty výzvy byly zábavné, ale rozhodně bych to takhle nechtěla teď a to z jednoho důvodu. Nemohli jsme se vidět ani slyšet. Nedělali jsme online schůzky, jen jsme si psali přes messenger a to není ono. Tím chci říct, že teď se to mnohem vylepšilo, protože se alespoň jednou za pár dní sejdeme na tom meetu.

Na podzim s Anetčinými videi na youtube to bylo o něco málo lepší, ale stejný problém jako na jaře. Všichni hezky plnili výzvy a úkoly, ale nemohli jsme si o tom pořádně popovídat. Ale výzvy byly super.

No a teď naprosto skvělý. Samozřejmě je lepší se vidět na živo, na to žádný online schůzky nemají, ale lepší než nic. Jsem ráda, že vás můžu vidět alespoň takhle. A taky mě moc baví úkoly ve stezce.

Skautka S

Jak bych začala no, mě se asi nejvíc líbila vlastně se mi líbily úplně všechny a snažila jsem se je vždy plnit. Ale nejvíc se mi asi líbila výzva jak jsme pekli se Simonkou a Simonkou na streamu. A nebo jak jsme měly chodit na různá místa to bylo taky moc fajn. A hlavně se strašně moc těším na výzvu kterou budeme mít od teďka do tábora. Ale akorát mě mrzí že teďka budeme mít online schůzky jednou na čtrnáct dní. Ale zase je fajn že nám to rychleji uteče a co nejdřív se uvidíme na táboře kterej si fakt strašně moc všichni užijeme!.

Skautka V.Č.

První skaut online - byl dobrý výzvy mě bavily ale zdálo se mi že jich bylo hodně Druhý skaut online - byl o něco lepší protože pro nás vedoucí dělali videa na YouTube a výzvy byly lehčí A tenhle skaut online-je nejlepší ze všech protože je klidnější není toho tolik a mám více času i na jiný kroužek ale všechny byly faajn

Skautka E

Na jaře v roce 2020 začaly naše první online, což mne potěšilo, protože nebyla výuka ve škole, takže jsme měli spoustu času. Jakmile však výuka začala, čím dál tím více jsem se snažila být venku a rozvíjet svoji kreativitu – začala jsem se prostřednictvím parkouru sblížovat s bratry, stavěla jsem z přírodnin bunkry atd. V tomto okamžiku byl pro mne skaut tak trochu „navíc“. Všichni měli pocit, že je potřeba něco dělat, protože jsme přece měli volno. Já osobně jsem nepotřebovala, aby mi někdo chystal program, když jsem si vymýšlela vlastní. Navíc ze sezení u počítače mě dosti bolela hlava. Po nějaké době jsem začala více sportovat venku. Příroda je tím lékem, který každý potřebuje. Já skaut beru jako to osvobození od výuky, od obrazovek, jako plnění mých snů, sblížení se s přírodou a umění jí naslouchat.

Každopádně jsem všem vedoucím vděčná, že se snažili skauty zabavit a motivovat nás k aktivitě. Výzvy byly moc pěkné a jsem ráda, že si na nás udělali svůj čas.

Skautka A

Nejvíce se mi líbil loňský jarní družinový program, ty úkoly se mi moc líbily a byly zábavné. Potom oddílový program, ten byl taky super ale zrovna v té době jsem neměla moc času. Takže jsem jich plnila jen pár. Jsem ráda že naše vedoucí pro nás udělaly takový program, když jsme se bohužel nemohly scházet osobně a daly si s tím práci.

Skautka V.K.

Já bych řekla že to bylo dobré, samozřejmě vídání se osobně nic nenahradí ale bylo to celkem zajímavé až na to že jako člověk co se nerad fotí nemám žádný důkaz že jsem cokoliv dělala.

Skautka M.

Bavilo mě to, ale nebylo to lepší než pravý skaut, kde jsme se viděli ne jen přes obrazovku. Ale byla zábava když jsme koukali na ty videa na Instagramu, ale pořád bylo lepší hrát hry společně. Byla sranda, jak jsme plnili ty úkoly do stezky. Moc rozdílu není v online skautu a normálním, obojí mám ráda

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Simona Otevřelová
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	Mgr. Pavla Vyhnálková, Ph.D.
Rok obhajoby:	2021

Název práce:	Online program pro dívčí skautskou družinu v době pandemie Covid-19
Název práce v angličtině:	An online program for a girl scout patrol during the Covid-19 pandemic
Anotace práce:	<p>Práce je zaměřena na tvorbu online programu pro dívčí skautskou družinu v době pandemie covidu-19.</p> <p>Teoretická část popisuje skautskou historii, skautské symboly a dále také myšlenky, na kterých je skauting založen. Ve třetí kapitole teoretické části se zabýváme didaktickými aspekty tvorby programu, charakterizujeme období pubescence a také komunikační platformy pro zvolené pro náš online program.</p> <p>Praktická část je rozdělena do tří podkapitol, které popisují jednotlivé části našeho online programu.</p>
Klíčová slova:	Skauting, online program, COVID-19, skautská schůzka
Anotace v angličtině:	The focus of the thesis is an online program creation for a girl scout patrol during the Covid-19 pandemic. The scout history, scout symbols, and also ideas on which scouting is based are described in the theoretical part. In the third chapter of the theoretical part we deal with didactic aspects of the program creation, the period of pubescence is characterized and also communication platforms selected for our online program. The practical part is divided into three subchapters describing individual parts of our online program.
Klíčová slova v angličtině:	Scouting, online program, Covid – 19, scout meeting
Přílohy vázané v práci:	<p>Příloha č. 1 – Fotografie herbář</p> <p>Příloha č. 2 – Fotografie sbírání odpadků</p> <p>Příloha č. 3 – Písemný souhlas vedoucích</p> <p>Příloha č. 4 – Fotografie člověče nezlob se</p> <p>Příloha č.5 – Fotografie pečení</p>

	Příloha č. 6 – Zpětné vazby od dětí
Rozsah práce:	53 s. + přílohy
Jazyk práce:	Čeština